This weekly newspaper was mailed on
Tuesday, November 4, 2003

ALp
ALp (LK) 2766

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 44 (2799) 2003 NOVEMBER-LAPKRITIS 4 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS – LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ON L5C 1T3 CANADA • www.tzib.com Nr. kaina – $1

Bendruomenės veikla - visų veikla

Išeivijos žemėlapyje pastaruoju laiku daug kur sužibėjo organizacijų auksiniai jubiliejai. Jų šventimas – sveikintinas, steigėjų per laiko tolumas gal net nepramatytas išsilaikymo įrodymas. Surengti pokyliai, minėjimai, pakeltos taurės, išleisti sukaktuviniai leidiniai. O dabar, verčiant naujo pusšimčio metų pirmuosius puslapius, tenka pamąstyti apie ateities darbus, spręsti ar ir kaip jie skirsis nuo praeities uždavinių. Viena iš tų, jau penkis dešimtmečius brendusių organizacijų, yra Kanados lietuvių bendruomenė (KLB).

JOS tikslas nuo pat pradžių buvo aiškus – telkti lietuvius visoje Kanadoje, jungti jų veiklą, jų organizacijas. Lietuvybės kelias Kanadoje nebuvo lengvas, bet jis vis buvo ir yra platesnis, negu mūsų atskirų, laikinų pomėgių, patogių laisvalaikių, savų ambicijų takai. KLB tikslas - rodyti mums tą kelią, buvo tvirtai nustatytas pirmojo krašto tarybos suvažiavimo. Po tos sesijos, 1952 m. rugsėjo 4 d., šio savaitraščio puslapiuose buvo išspausdinta suvažiavimo paskelbta Bendruomenės numatyta paskirtis: "tiems uždaviniams, kuriems mus įpareigoja mūsų lietuviška kilmė, mūsų lietuviškas kraujas… Jos veiklos dirva – ten, kur lietuviškoji širdis traukia". Veiklos sėkmingumo laidas – tai, ką atsinešėme iš tėvų žemės patys arba ką mums iš ten tėvai atnešė, ir tai mums visiems vienodai brangu, tvirtino KLB pirmūnai. Jie išreiškė savo didelę viltį, kad "lietuviškoji dvasia mūsų Bendruomenėje dar skaidriau suliepsnotų, kad solidarumas nuolat augtų, kad tautinė veikla plėstųsi į naujus dirvonus". Kiek tarybų, kiek suvažiavimų praėjo nuo to laiko, kiek kalbų, diskusijų ir simpoziumų surengta – geriau niekas neišreiškė bendruomenės svarbos, jos reikalingumo – ir tas tikslas išliko nepakitęs. Tie žodžiai išsakė tvirtą tų laikų dvasią ir paskatino pirmųjų dešimtmečių Bendruomenės veiklą.

VERTA ir reikalinga buvo 50-mečio proga pagerbti ir prisiminti tos veiklos didžiūnus ir visus, kurie prie jos prisidėjo. Jie, šalia pokario imigracijos įsikūrimo vargų, turėjo nenuilstamai aukotis ir dirbti, skatinti ir kitus į darbą steigiant savą kultūrinę aplinką sau bei savo vaikams, stengiantis taip pat gelbėti pavergtą Tėvynę. Ekonominės sąlygos buvo sunkios, o ir savijauta - silpno tremtinio, išblokšto komunizmo grėsmės į svetimus kraštus. Jie tuos sunkumus nugalėjo, kaip liudija ne tik archyvas, prikrautas nuotraukų, žinynas, pilnas organizacijų, bet ir pačios organizacijos išsilaikymas iki šių dienų. Kas bus toliau? Klausėme Lietuvai atgavus nepriklausomybę, klausiame ir po penkiasdešimtmečio. Atsakymą vėl randame ne naujai sugalvotuose šūkiuose, bet pirmosios tarybos svarbiausiame pasisakyme: "KLB veikla yra mūsų visų veikla. Jos sėkmingumas priklausys nuo visų susitarimo, nuo visų darbo, nuo geros valios ir paramos mūsų pačių išrinktiems vykdomiesiems veiksniams." Tie žodžiai tepaskatina mus toliau vykdyti tuos darbus, kuriuos bendruomenės tėvai pradėjo. Tenuramina naujų veiklos krypčių ieškančius. "Mintame ir esame gyvi tik savo tautinio medžio sultimis. Išlaikyti savo žmogiškąją ir tautinę vertę galime tik susikibę rankomis". Prisimindami jų dvasią galime drąsiai žengti į sekantį penkiasdešimtmetį, neapgailėdami to, ko nebėra, bet pasikliaudami įsitikinimu, jog mūsų tautinė vertė nenusilps, o tik padės mums nugalėti naujojo amžiaus išbandymus. **RSJ**

Lietuviai keliauja į Vilnių sava oro linija. Lėktuvo pavadinimas – "Dzūkas" **Nuotr. L. Zubricko**

Lietuvių tautos ateitis I

VIKTORAS ALEKNA

Spaudoje galima užtikti dejavimų, kuriais žmonės skundžiasi, kad lietuvių tauta greitai išnyksianti. Kai kas numato ir laiką – per penkiasdešimt metų. To priežastis – jaunimo bėgimas iš Lietuvos, mažėjantis gimstamumas, savižudybės, didėjantis mirtingumas, girtuokliavimas, yranti šeima, valdžios abejingumas šeimai ir dar kai kas.

Visas tas priežastis galima aptarti ir atskirai. Bet pirmiausia norėtųsi pažvelgti į tautos raidą per tūkstantmetį. Mat tokią sukaktį rengiamės minėti 2009 m. Tik prisimintina, kad mūsų protėviai prie Baltijos iš Rytų ir Pietryčių ar net Pietų atėjo daug seniau – prieš tūkstančius metų. Tik tos labai senos senovės istorija yra labai apytikrė, o ir tų senųjų gyventojų vardas nežinomas. Tai dabarties lietuviai ir apsistojo ties 1009 metais, kada viename lyg šiol išlikusiame rašte parašytas žodis, kurį mes šiandien tariame Lietuva. O tos tolimos praeities tyrinėtojai žino, kad minimoje vietoje gyvenę lietuviai.

Ši vietovė esanti į pietvakarius nuo dabartinės Lietuvos dabartinės Lenkijos žemėje, o patys tie vadinamieji lietuviai tada gyvenę nuo tos vietos į vakarus iki dabartinės Elbės ir dar už jos, į pietus iki Vyslos, į pietryčius ir rytus – net už Dniepro ir Volgos, o į šiaurę – tai iki Dauguvos ir dar kažkiek už jos. O kadangi jie augino arklius, tai sėdę ant jų jie nujodavę dar toliau... Net kai kurie dabartiniai praeities tyrinėtojai teigia, kad tie senų senovės lietuvių protėviai buvo ne kartą nujoję net už Pirėnų į dabartinę Ispaniją, raiti lankęsi Romoje, o to meto Rusios – dabartinės Ukrainos, Gudijos ir Vakarų Rusijos žemėse jodinėję dažnai kaip savo laukuose; buvę ir dabartinėje Suomijoje. Kai kas linkęs teigti, kad anų laikų mūsų protėviai plaukioję ir po Baltijos jūrą, buvę nuklydę net už jos. Tik, matyt, Baltija buvusi per šlapia ir dėl to nepatikusi jiems. Net iki šių dienų laivininkystė pavilioja labai mažai lietuvių, nors jau ne kartą buvo ir raginta susidomėti tuo nors per Jūros šventes. Šiandieniniai lietuviai mėgsta švęsti visokias šventes ir ne tik jūros, bet net ir rasos. Tik tos dažnos šventės, oi oi, labai dažnai baigiamos vakarinio alaus paryčiais pavertimu į rasą... O kokiems nors švyturiams, gubernijoms, kalnapiliams, uteniams ta ryto rasa po kelių dienų ateina šlamančiais ar žvangančiais...

Tai kaip ar kas atsitiko, kad per tūkstantį metų tas kadaise didelis ir kietas riešutas baigia susitraukti į mažytį aguonos grūdelį, kuris ruošiasi dygti kur nors Airijoje, Ispanijoje ar dar kur nors toliau? Mat jau nemažai tų lietuviškų aguonų yra pridygę nuo Maskvos iki pat Vladivostoko, nuo Aliaskos iki pat Ugnies Žemės ir net tolimiausios Australijos, Zelandijos ir Tasmanijos laukuose...

O juk jau Mindaugas beveik visus lietuvius mėgino vienyti į vieną didelį ir kietą kumštį. Gediminas jau ir suspaudė, o Algirdo rankose jis ir sukietėjo. O pagaliau Vytautas savo žirgą ne tik Juodojoje jūroje, bet ir po pietų ar vakarų Europos kraštus jodinėjo...

Pamėginkime pažvelgti į anuos didžius laikus, kada lietuvis netikėjo, jog belaisvis bus. Laikai buvo ne tik didūs, bet ir minkšti. Tada ne vienam lietuviui atrodė, kad rytuose ar vakaruose ir auksas patrauklesnis, ir laukai platesni, ir vanduo tyresnis, ir tenykščių bernų žirgai greitesni, kardai aštresni... O tos mergos, tos mergelės... Kas minkštų patalų Ukrainos rytų stepėse, o kas ir Krokuvos mūruose ieškojo ir surado. O tos mergos, tos mergelės... Tas jų kranksėjimas lietuvio ausyse kaip lakštingalos giesmė nučiulbėjo, o ir jis pats panoro kaip svetima varna kranksėti, savo motinos pienu įsiurbtą volungių kalbą užmiršo, užmiršo ir lietuviu vadintis... Tiesa, jie neužmiršo girtis, kad esą Lietuvos bajorai. Ilgai, net kelis šimtmečius. Bet kai 1795 m. Rusijos carė nusiviliojo į Petrapilį Didįjį Lietuvos kunigaikštį ir Lenkijos karalių, tai ne vienas ir bajoras pasiskubino ten paskui valdovą bėgti, svetima kalba kalbėti... Neliko Lietuvos lietuvių... Liko tik Lietuvos baudžiauninkai, kuriems buvo nuolat sakoma, kad jų, baudžiauninkų, kalbos net ir Visagalis ir Visažinis Dievas nesuprantąs. Todėl ir jie turį lenkiškai ne tik melstis, bet ir tarpusavy kalbėtis... Ir jie visi esą lenkai... O Vakarų lietuviams jau nuo senesnių metų buvo teigiama, kad jie esą vokiečiai ir turį vokiškai kalbėti...

Dėkui Dievui, kad 1801 m. tolimoje Žemaitijos Nasrėnų sodoje gimė toks guvus vaikelis, kurį tėvai Valančiai Motiejumi pavadino ir ūgterėjusį į pasaulį išleido. Tėvai gal geidė, kad jų vaikelis lenkiškai kalbėti išmoktų, savo kalba ir išmone lenkiškų ponų vaikams prilygtų, bet pats Dievas kitus planus turėjo ir Jo planams vykdyti Motiejų pasirinko. O tas Nasrėnų Motiejukas po 48 metų į Žemaičių vyskupo sostą atsisėdo. Tai jis, ką tik darė, kur tik ėjo, vis lietuviškai kalbėjo, tai jis visoms savo vyskupijos avelėms sakė, kad Dievas ir lietuviškai supranta ir kad visos jo avelės ne tik kas-

(Nukelta į 2-rą psl.)

KANADOS ĮVYKIAI

Bendravimas su Kinija

Kinijoje ministeris pirmininkas Jean Chretien pasirašė tris sutartis. Jos lietė aplinkos apsaugos, sveikatos ir žemės ūkio sritis. Buvo tartasi taip pat švietimo reikalu, norint padidinti studentų pasikeitimo skaičių ir stipendijų kiekį. Kinija labai iškilmingai priėmė J. Chretien, kuris tikisi ten lankytis ir baigęs savo politinę karjerą. Jo noras parduoti Kinijai daugiau CANDU atominių reaktorių neišsipildė. Kinijai buvo sunkoka neigiamai atsakyti, nes šiuo metu ji eksportuoja 16 bil. dol. vertės prekių į Kanadą, o importuoja tik 4. Kinijoje kiek anksčiau lankėsi Kanados gynybos ministeris John McCallum, kuris susilaukė daug kritikos parlamente. Sunku buvo jam pasiaiškinti, kodėl jis priėmė Kinijos generolo Chi Haotian kvietimą, kurio vadovaujami kariai Tianamen aikštėje nužudė tūkstančius civilių.

Transporto ministeris David Collenette pranešė, kad yra paskirta 700 mln. dolerių Kvebeko-Vindzoro geležinkelio ruožui patobulinti. Pinigai bus naudojami bėgių ir judomojo inventoriaus įsigyjimui. Traukiniai galės važiuoti iki 175 km per valandą greičiu. Jau prieš penkerius metus buvo kilusi mintis pagyvinti geležinkelių eismą, o pirmosios diskusijos vyko prieš 18 mėn. Paul Martin, kuris numato užimti ministerio pirmininko kėdę ateinančio vasario mėnesį, šiuo reikalu nenorėjo pareikšti savo nuomonės, tačiau, neoficialiai įspėjo geležinkelių pramonę nepradėti leisti pinigų, kurių ji dar nėra gavusi. Ministeris pirmininkas Chretien neneigė, kad Martin nuomonė gali skirtis nuo jo paties, tačiau vienas turi planuoti ir žiūrėti į ateitį, o dabartinei vyriausybei reikia atlikti darbą pagal tai, kas buvo planuota ir kas turi būti atlikta dabar. 2000-iais metais panašiam projektui buvo paskirta 400 mln. dolerių.

Generalinės gubernatorės Adrienne Clarkson išlaidos buvo nagrinėjamos Kanados parlamente. Nuo jos paskyrimo 1999 metais iki šiol gubernatūros išlaidos padvigubėjo. Aiškinama, kad dauguma iš tų minimų 35 mln. buvo panaudota rūmų ir aplinkos atnaujinimui ir plėtimui. Sakoma, kad ir ministerio

(Nukelta į 6-tą psl.)

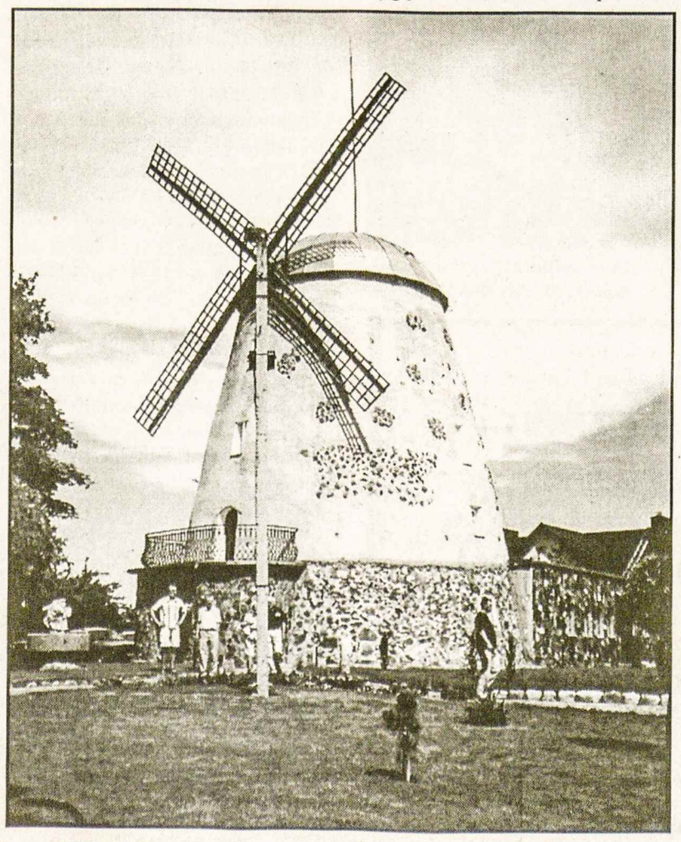

Šeduvos malūnas – restoranas **Nuotr. L. Zubricko**

Savaitė Lietuvoje

Premjeras Maskvoje

Lietuvos ministeris pirmininkas Algirdas Brazauskas spalio 20-22 d.d. darbo vizitu lankėsi Maskvoje, kur jis susitiko su Rusijos ministeriu pirmininku Michailu Kasjanovu, Maskvos meru Jurijumi Lužkovu, Rusijos federacijos tarybos pirmininku Sergejumi Mironovu. Susitikimuose kalbėta apie projekto "2K" perspektyvas, naftos telkinio D-6 gavybos saugumo bei kitus aplinkosaugos klausimus, ekonominių ryšių plėtrai svarbių sutarčių patvirtinimą, rašo ELTA/LGTIC.

Susitikęs su Lietuvos verslininkais, veikiančiais Maskvos srityje, A. Brazauskas pabrėžė, kad Lietuvos santykiai su Rusija šiuo metu yra labai geri, o Lietuvos narystė Europos sąjungoje verslininkams neturėtų kelti problemų.

Rusija pagal importą ir eksportą Lietuvoje šių metų pirmąjį pusmetį užėmė pirmąją vietą. Ministeris pirmininkas M. Kasjanovas pranešė, kad Rusija pasirengusi padėti Lietuvai remontuoti Ignalinos atominę elektrinę. Jis taip pat teigė, jog naftos objekte Kuršių nerijos rajone Rusijos firmos "viską daro pagal aukščiausius ekologijos standartus" ir Lietuva neturi pagrindo nerimauti.

Siūlo referendumą

Lietuvos seimo stebėtojas Europos parlamente, Liberalų ir centro sąjungos narys Arminas Lydeka atstovaus Lietuvai Europarlamento grupėje, kuri kartu su Europos parlamento rinkimais 2004 m. birželio 13 d. siūlo surengti referendumą dėl pritarimo Europos sąjungos (ES) Konstitucijai. Kaip praneša ELTA/LGTIC, tokio referendumo organizatoriai yra Europos parlamente esantis "Birželio 13-sios" klubas, įsteigtas 15 ES valstybių ir valstybių kandidačių atstovų iš Prancūzijos, Portugalijos, Airijos, Belgijos, Danijos, Italijos, Austrijos, Vokietijos, Lenkijos, Lietuvos, Graikijos, Olandijos, Kipro, Ispanijos ir Didžiosios Britanijos. Dauguma politikų yra didžiausių Europos parlamentų – Socialistų, Liberalų demokratų bei Liaudies frakcijų nariai.

Klubas siekia, kad referendumas dėl ES Konstitucijos birželį vyktų vienu metu visose 25 ES vasltybėse. Balsavimo teisę turėtų apie 450 mln. europiečių. Iniciatoriai tikisi, kad visose valstybėse tuo pačiu metu vyksiantis referendumas neleistų, kad "agitacinėje kampanijoje Europos reikalus ir diskusijas dėl Europos sąjungos ateities užgožtų valstybių vidaus reikalai, kaip dažnai pasitaiko".

URM Ispanijoje

Lietuvos užsienio reikalų ministeris Antanas Valionis spalio 23 d. dalyvavo tarptautinėje Irako atstatymą remiančiųjų konferencijoje Madride. Konferencijoje, kurią surengė Ispanija kartu su JAV, ES, Japonija, Jungtiniais Arabų Emyratais bendradarbiaujant su Jungtinėmis Tautomis, Pasaulio banku ir Tarptautiniu valiutos fondu. A. Valionis pranešė apie Lietuvos indėlį į Irako atstatymą. Konferencijoje dalyvavo delegacijos iš 90 pasaulio valstybių. Tikimasi Irako atstatymo fonde sukaupti 55 bln. JAV dolerių.

Ministeris taip pat pasitarė su Ispanijos pareigūnais apie tos valstybės patirtį greitaeigio traukinio linijų statybos finansavimo iš ES lėšų. Tikimasi, kad Ispanijos patirtis bus naudinga Lietuvai ir Lenkijai derantis dėl ES paramos modernioms geležinkelio linijoms iš Lietuvos į Lenkiją tiesti, rašo ELTA/LGTIC.

Naujas užkardos punktas

Lietuvos prezidentas Rolandas Paksas spalio 15 d. dalyvavo Valstybės sienos apsaugos tarnybos Pagėgių rinktinės Kudirkos Naumiesčio užkardos pastato atidaryme. Jis yra viena iš 1734 kilometrų ilgio Lietuvos valstybės sieną saugančių 38 užkardų. Tai penktoji, pastatyta PHARE programos ir Lietuvos valstybės lėšomis, rašo ELTA/LGTIC. Jos statyba kainavo 2.7 mln. litų, kurių 1.88 mln. litai – paskirti pagal PHARE programą. Atidarymo iškilmėse R. Paksas pabrėžė sienų apsaugos svarbą, Lietuvai tapus ES ir ŠAS nare, pasienio tarnybų vaidmenį, stiprinant valstybės saugumą.

Rengiasi rinkimams

Palangoje spalio 18-19 d.d. posėdžiavusi Liberalų demokratų partija (LDP), vadinama prezidentine, pradėjo rengtis būsimiems seimo rinkimams, rašo *Lietuvos rytas*. LDP taryba aptarė partijos veiksmus ir strategiją rinkimuose, rinkimų programą, kuri pavadinta "Išklausyk kiekvieną". LDP tikisi laimėti mažiausiai 50 vietų seime, žada įgyvendinti savo bei padėti įgyvendinti prezidento programą.

Pritarta siūlymui skirti daugiau dėmesio žemės ūkiui, nes kaime, provincijoje yra dauguma LDP rinkėjų. Kaimas nulėmęs partijos įkūrėjo Rolando Pakso pergalę prezidento rinkimuose.

Lankėsi princas

ELTOS/LGTIC žiniomis, Lietuvoje spalio 21 d. lankėsi specialusis Rumunijos atstovas integracijos, bendradarbiavimo ir plėtros klausimais princas Radu de Hohenzollern Veringen. Princas susitiko su krašto apsaugos ministeriu Linu Linkevičiumi aptarti sėkmingai plėtojamiems tarpusavio kariniams ryšiams, ginkluotųjų pajėgų reformoms, karinės diplomatijos reikšmei dabartinėje visuomenėje.

Abiejų valstybių pareigūnai išreiškė viltį, kad jų bendradarbiavimas įgys naujų formų joms tapus ŠAS narėmis. Svečią domino Lietuvos karininkų rengimo sistema, kariškių karjeros perspektyvos.

Princas taip pat susitiko su užsienio reikalų ministeriu Antanu Valioniu, su kuriuo aptarė galimybes pasidalinti Lietuvos stojimo į Europos sąjungą derybų patirtimi. **RSJ**

Šiame numeryje

Bendruomenės veikla – visų veikla
Mintame ir esame gyvi tik savo tautinio medžio sultimis
Lietuvių tautos ateitis I
Ir tenykščių bernų žirgai greitesni, kardai aštresni…
"Prisipažino – neprisipažino"
Tikinama, kad Lenkijoje yra didžiausia tolerancija
Vertinant praeities įvykius
Atėjo laikas žuvusiųjų skaičių šioje vietoje patikslinti
Krepšinis išgarsino Lietuvą
Ne visi pajėgiausi atstovauja mūsų šalies rinktinei
Atnaujintas dėmesys Čiurlioniui
Kiek leido jėgos, rankiniu būdu buvo rengiami maketai
Lietuvos vardas Argentinoje
Pasibaigus iškilmėms, vyko vaišės Šv. Kazimiero parapijos sodyboje

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905 275-4672 FAX 905 290-9802 E-mail: tevzib@pathcom.com
www.tzib.com
PAP Registration No. 09408. CPM 1001760

LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai". REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, R. Sakalaitė-Jonaitienė, Č. Senkevičius, G. Gaižutienė. Metinė prenumerata – $45, rėmėjo – $55, garbės – $65. Oro paštu į užjūrius – $170, paprastu paštu – $60. Amerikoj – JAV dol. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalu kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st and 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905 275-4672. U.S. office of publication: 2221 Niagara Falls Blvd., Niagara Falls, NY 14304-5709. Subscriptions: regular $45.00, patron $55.00, sponsor $65.00 per year. Airmail overseas – $170, regular mail overseas – $60. PERIODICALS Postage paid at Niagara Falls, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P.O. Box 1072 Niagara Falls, NY 14304. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.

We acknowledge the financial assistance of the Government of Canada, through the Publications Assistance Program (PAP), toward our mailing costs.

RELIGINIAME GYVENIME

"Religinė sekta pralaimėjo kovą už pasilikimą Britanijoje" – tai antraštė pranešimo, išspausdinto "The Times" š.m. spalio 7d. laidoje. Ten rašoma, kad 115 evangelikų bendrijos narių gali būti deportuoti į Rytų Europą, nes pralaimėjo trejų metų kovą steigti savo bendruomenę Merseyside. Pasivadinę Jėzaus Kristaus Visagino kongregacija, prieš pusketvirtų metų atvyko į Angliją, prašė politinių pabėgėlių teisių aiškindami, kad Lietuvoje jie kaltinami užmoju susprogdinti atominę jėgainę. Reikalas atsidūrė teisme, kuris jų pretrenzijų nepripažinęs. Sektos įsteigėjas Gruzijos pilietis Teimurazi Edjibia aiškina nebegalįs vykti Lietuvon, iš kur buvęs išvarytas be teisės grįžti. Sekta Visagine buvo įsteigta prieš penkerius metus, kai pastorius Edjibia ten pradėjo pamokslauti. Tuo metu sklido viešų pareiškimų, kad susprogdinus atominę jėgainę, ateisianti jo pranašauta "Nuosprendžio diena". Lydia Polevoj ir jos vyras Vadim, gyvenantys Kensingtone, abejoja, ar grąžinti į Lietuvą galėtų joje išlikti.

Pasaulio jaunimo dienų kryžius, prieš devyniolika metų padovanotas popiežiaus Jono Pauliaus II, iš Švedijos atgabentas į Lietuvą, ten nuo š.m. rugsėjo 8 iki 20 buvo iškilmingai nešamas iš vietovės į vietovę, dalyvaujant nemažiems būriams jaunimo. Kelionė po Lietuvą pradėta Kuršėnuose. Iš ten žygiuota į Šiaulius, per Panevėžį pasiekti Raseiniai, žygiuota į Šiluvą, iš ten į Vilnių, kur ta proga buvo surengta Jaunimo diena. Iš Vilniaus Kryžius buvo nešamas į Kaišiadorių vyskupiją, kur melstasi prie arkiv. T. Matulionio paminklo. Iš Kaišiadorių patraukta į Alytų, žygiuota į Prienus, Garliavą, pagaliau Kryžius išlydėtas į Klaipėdą, iš kur jis išplukdytas į Daniją tolesnei kelionei per Europą. To Kryžiaus žygis per Lietuvą sujudino beveik visų parapijų tikinčiuosius, nors ne visas vietoves buvo įmanoma aplankyti. Žmonės, žinodami Kryžiaus maršrutą, būriais vyko ten, kur jis būdavo sutinkamas. Ten buvo aukojamos iškilmingos Mišios, kurioms vadovavo vyskupai, sakę pritaikytus pamokslus. Atskirai Kryžių pagerbė kariai Vilniuje ir Pabradės poligone.

Vilniaus arkivyskupijos jaunimo diena š.m. rugsėjo 13 jau surengta trečią kartą. Pasirinkta tema Jėzaus klausimas:"O kuo jūs mane laikote?" Su viešniomis iš Vokietijos vyko teminiai pokalbiai apie paskirstymo santykius mūsų visuomenėje, apie klonavimo problemą, pažvelgta į moters vietą Katalikų Bendrijoje, kalbėta ir apie kūrybingą kulinariją. "Tikėjimo ir šviesos" bendruomenės nariai, fokoliarų judėjimo, pranciškoniškojo jaunimo, skautijos atstovai pasakojo apie savo veiklą, vedė užsiėmimus. Vyko vaidinimai, pantomimos ir šokiai. Vakare kardinolas A. J. Bačkis koncelebravo Mišias su 20 arkivyskupijos kunigų. Pamoksle priminė, kad per dažnai Katalikų Bendrija sutapatinama su vyskupais ir kunigais, kai ištikrųjų Katalikų Bendrija esame visi tikintieji.

Vilkaviškio vyskupijos jaunimo dienos buvo surengtos š.m. rugsėjo 20-21 d.d. Lazdijuose paminėti popiežiaus lankymosi Lietuvoje dešimtmečiui. Suvažiavo apie 600 jaunuolių, tarp kurių 30 buvo iš Seinų krašto. Gvildenta tema "Atverkite duris Kristui". Pradėta Mišiomis, kurias koncelebravo arkiv. S. Tamkevičius, vysk. R. Norvila ir keli kunigai. Temos klausimais sėkmingai diskutuota būreliuose. Vakaronėje skambėjo dainos, pasirodė "Aktorių trio". Padėkota Lazdijų merui R. Apanavičiui, rėmusiam šį renginį. Pabaigos Mišias aukojo vysk. R. Norvila, pamoksle atkreipęs dėmesį į dabartinio popiežiaus dvasios tvirtumą, nurodęs ir pavyzdį misijonierių, kurie palikę patogumus žodžiais ir darbais liudija Dievo meilę vargstantiems.

ŠVIESAUS ATMINIMO

a.a. ELVYRAI ŠELMIENEI

mirus,

jos vyrą ANTANĄ ŠELMĮ nuoširdžiai užjaučiame –

Monika ir Arūnas Raščiauskai

PADĖKA

A†A

STASĖ MATULEVIČIENĖ

mirė 2003 m. spalio 19 d.

Nuoširdžiai dėkojame Prisikėlimo parapijos klebonui, kunigams ir diakonams už religines paslaugas slaugos namuose, laidotuvių koplyčioje, Prisikėlimo šventovėje ir už palydėjimą į Šv. Jono lietuvių kapines. Nuoširdus ačiū vargonininkei už giedojimą šv. Mišiose.

Nuolankiai dėkojame visiems a.a. Stasės draugams ir pažįstamiems už dalyvavimą laidotuvių apeigose, už užprašytas Mišias, gėles ir aukas Labdaros koplyčiai ir Lietuvoje sergantiems vaikams. Nuoširdus ačiū šeimininkei už paruoštus pietus.

Testamento vykdytojai –
Pranas Čeponkus ir Teodoras Stanulis

Lietuvoje netrūksta tokio pobūdžio namelių ir šalia jų – berželių — Nuotr. Ed. Šulaičio

"Prisipažino - neprisipažino"

Tautinių mažumų problema Lenkijoje

ANTANAS SURAUČIUS

Atgimimo metais stipriau prasiveržė nusistatymas prieš kaimynines tautas, ypač rytuose, tuo pačiu ir prieš tų tautų žmones Lenkijoje – jos piliečius. Išsilaisvinus Varšuvos bloko kraštams, Lietuvai pasiekus savo suverenios valstybės atkūrimą 1990 m. pradžioje, nešlovingai pasireiškė Lietuvos lenkai prieš Lietuvą. Jų lenkiškumas – rusintas, sovietintas rusų pasitelkiamas sovietinei imperijai gelbėti, Lenkijoje palaikomas. Tada drąsiai ir veiksmingai Lietuvą gynė negausi lenkų tautos dalis, bet akivaizdžiai pasauliui parodžius sveiką sampratą ir tikrą garbę lenkų tautos. Deja, ta nežymi, nors palaipsniui didėjanti lenkų dalis, vis dar neturi lemiančio poveikio. Ir toliau rašoma tas juodas tautinėms mažumoms Lenkijoje scenarijus mažumų problemos galutiniam sprendimui.

Keisčiausia ir nuostabiausia, kad pastaraisiais metais reiškiasi stiprėjantis užmojis "galutinai išspręsti" tautinių mažumų klausimą laisvoje, nepriklausomoje, demokratinėje Lenkijoje, pasirašiusioje Tarptautinį žmogaus teisių įstatymą.

Pastaraisias metais iš kiekvieno "Aušros" numerio, iš Lenkijos provincinės ir didžiosios spaudos žinome Lenkijos kėslus, išreiškiamus akibroštais net televizijos ir radijo laidose.

Nuo amžių žinomas tas problemos sprendimas, bet niekad nebuvo tiek vaidmainystės, paženiminimo, pašaipos ir cinizmo, kaip dabar tautinių mažumų atžvilgiu Lenkijoje. Bene daugiausia tenka lietuviams. Dažnai yra šaukiamos vyriausybės lygio konferencijos tautinių mažumų klausimu. Tikinama, kad Lenkijoje yra didžiausia tolerancija, bet vis dar yra šis tas padaryti, suderinti, patolinti. Gvildenama ir diskutuojama įtakingų visuomeninių veiksnių lygyje, bet vis ta pačia kryptimi, panaudojant tas pačias klastingas priemones. Kviečiami tautinių mažumų atstovai nepasako tvirto tiesos žodžio. Tik vieną kartą teko išgirsti tautinių mažumų pusės tinkamą pareiškimą, būtent slovako: kam reikalingos tos konferencijos, pasitarimai, tuščios kalbos, jei yra atvirkščiai. Pvz. slovakai katalikai po dešimtmečiais trukusių pastangų tik 2001 m. atgavo teises jų kalbai šventovėse, o vienos parapijos byla vis dar guli stalčiuje Krokuvos arkivyskupijos kurijoje.

Daug kalbama tautinių mažumų klausimu radijo laidose, tikinant, kaip gerai tas klausimas sprendžiamas Lenkijoje ir kaip nepalankiai, ribotai kaimyninėse valstybėse, ypač Lietuvoje.

Priėjo net prie to, kad aukštame forume tautinių mažumų klausimu vienas politikų pareiškė, kad tautinės mažumos iš viso nereikalingos, kliudo, reikia siekti, kad jų nebūtų.

Neseniai radijo laidoje buvo reiškiamas pasitenkinimas, kad visuotinis gyventojų surašymas parodė 6,000 lietuvių ir 36,000 ukrainiečių Lenkijoje. Tame sakinyje buvo ypatingai pabrėžtas žodis: "Przyznali się" (prisipažino). "Aušroje" buvo paskelbtas bendras tautinių mažumų protestas su atitinkama argumentacija. Gana ilgai truko tyla. Dabar prasiveržė informacijos ir komentarai dėl panaudotos tautinėms mažumoms nustelbti priemonės.

Ne visi laimėjimo siekusieji džiaugiasi duomenimis gyventojų surašymo. Oficialiais duomenimis, buvo priskaitoma apie 140,000 ukrainiečių (pagal pačius ukrainiečius – per 250,-000). Tai kur staiga išgaravo 100,000 ukrainiečių? Kaip išgaravo keliolika tūkstančių lietuvių? Dar įdomiau: labai padaugėjo sileziečių ir vokiečių, nesumažėjo kašubų skaičius.

Išsamią apyskaitą apie lenkų laimėjimą per visuotinį gyventojų surašymą pateikė "Aušroje" J. S. Paransevičius (š.m. nr. 15).

Įsiminė žodžiai – "Przyznali się – nie przyznali się (prisipažino – neprisipažino) sovietmečiu. Tada žmonės buvo kankinami reikalaujant prisipažinti nusikaltus režimui. Tada neprisipažinusieji buvo gerbiami, bet ir prisipažinusieji nebuvo per daug smerkiami, jeigu savo prisipažinimais nekenkdavo kitiems asmenims. Kaip dabar vertinti neprisipažinusių prie savo tautinės tapatybės? Ar labai smerkti tokius, atsižvelgiant į daromą spaudimą?

Atsiveria naujas tarpsnis tautinių mažumų kovai už savo teises ir lenkų kovas prieš tautines mažumas jų kraštų.

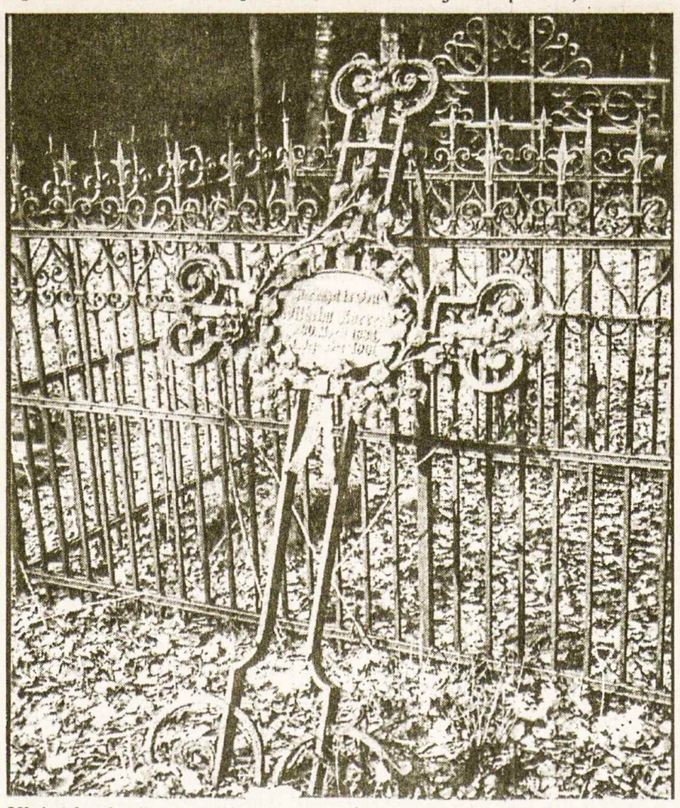

Klaipėdos krašto kapinės – nykstantis puošnus metalinis kryžius, kaltas Tilžėje — Nuotr. M. Purvino, 2003.III

A†A

ANTANUI GVERZDŽIUI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame jo žmoną MARIJĄ, dukrą NIJOLĘ, sūnus ALGIMANTĄ, ŠARŪNĄ ir jų šeimas bei visus artimuosius –

I. P. Baronai
E. Kuraitienė
A. J. Kutkai
O. A. Pamataičiai
S. J. Sendžikai
P. Skeivelienė
J. J. Šarūnai
I. Tauteras ir dukros
A. Zubrickas
S. S. Zubrickai

Maž. Lietuvoje žuvę tautiečiai

Prieš 59 metus, 1944 metų spalio 16 d. į pagrindinę Mažosios Lietuvos dalį – Karaliaučiaus kraštą įsiveržusi Raudonoji armiją nužudė per 300,000 (40% - lietuviškos kilmės) Karaliaučiaus krašto gyventojų. Tęsdamas Rusijos imperijos deportacijų tradicijas, sovietinis totalitarinis režimas dar likusių gyvų 100,000 deportavo iš Karaliaučiaus krašto. Paliktuose namuose apsigyveno rusakalbiai kolonistai. Nuslėpdama senųjų krašto gyventojų paliktus pėdsakus – baltiškos kilmės vietovardžius, sovietų valdžia juos iki 1950 metų pakeitė į išgalvotus slaviškus.

Minėjimo renginys įvyko A. Jakšto g. 9, susirinkimų salėje. Įžanginį žodį pasakė MLRT pirmininkas Vyt. Šilas. Kalbėjo Birutė Barauskaitė (LGGRTC) gen. direktorės pavaduotoja, dr. Statkevičius, Antanas Terleckas, istorikas Kundrotas, Algirdas Matulevičius, Lietuvos tautinio jaunimo atstovai.

Jonas Česnavičius

Vertinant praeities įvykius

Izraelyje ir Lietuvoje gyvenančių dviejų vertintojų skirtingi pasisakymai

Vienas jūsų laikraščio skaitytojas iš Izraelio atsiuntė man jūsų laikraščio 2003.VI.24 iškarpą su rašiniu *Kunigas Ylius ir Rozauskas* (Skaitytojai pasisako). Šiame rašinyje ne kartą minima mano pavardė, esu smarkiai kritikuojamas, tad gerokai nustebau, kad laikraščio redakcija nepersiuntė man tiesiogiai šio rašinio.

Jau rašinio pradžioje jos autorius Aleksas Faitelsonas iš Izraelio aiškiai parodo savo nenorą arba nesugebėjimą dirbti su spaudoje paskelba medžiaga – straipsnio autoriui neaiškus jo pavadinimas *Vieni jį niekino...*

A. Faitelsonas neatkreipė dėmesio, kad mano straipsnis yra savotiškas O. Packevičienės rašinio (*TŽ* 2002.IX.3, 5 psl.) tęsinys. O. Packevičienė taip pavadino savo straipsnį, kuris ir leido pradėti visą diskusiją: *Vieni jį niekino, kiti aukštino.* Jeigu A. Faitelsonas būtų perskaitęs ir O. Packevičienės straipsnį, jam būtų paaiškėję, kas tie vieni ir kas tie kiti. Net pradedančiam istorijos mėgėjui aišku, kad prieš pasisakant diskusijoje, reikia perskaityti visą tuo klausimu skelbtą medžiagą.

A. Faitelsonas pristato mane kaip Lietuvos žydą, "kuris sugebėjo derėtis, kiek žuvo jo tautiečių IX forte".

Iš tikrųjų sovietmečiu aukų skaičius Kauno IX forte buvo keleriopai padidintas – tokia buvo asmeninė aukščiausių komunistų partijos vadovų nuoroda. Esu įsitikinęs, kad atėjo laikas žuvusiųjų skaičių šioje mirties vietoje patikslinti.

Šiuo reikalu pasisakiau žurnalisto A. Žalio straipsnyje *Istorijos klastotojai genocido statistiką rašė iš lubų* (*Kauno diena,* 2002.XII.5). Dalyvavimo dispute negalima vadinti derybomis, tačiau A. Faitelsonas leidžia sau šį nekorektišką išpuolį.

Visiškai neteisingas ir A. Faitelsono kaltinimas man, kad rašau "pusę tiesos". Rašiau viską, ką žinojau tuo reikalu. Pasirodė, kad A. Faitelsonas žinojo apie tai (nesunku suvokti, kokiose sferose "sukosi" mano oponentas) ir nerado reikalo apie tai prabilti viešai. Net neabejoju, kad, jeigu nebūčiau pradėjęs atskleisti uždangos, A. Faitelsonas nebūtų papasakojęs apie šį epizodą iš kun. A. Yliaus ir O. Rozausko santykių. Atidesni *Tėviškės žiburių* skaitytojai tikriausiai jau atkreipė dėmesį, kad A. Faitelsonas negali praleisti net menkiausios progos įgelti šių eilučių autoriui. Paaiškinsiu, kuo užsitarnavau A. Faitelsono nemalonę.

Buvau vienas pirmųjų, ryžtingai stojusių prieš A. Faitelsono bandymą vaizduoti save legendinio pabėgimo iš Kauno IX forto organizatoriumi. Laikraštyje *Kauno diena* (1998.VII.24, 23 psl.) paskelbiau straipsnį *Pabėgimas iš Kauno IX forto. Kas vadovavo?* Savo atsiliepime į šį mano straipsnį (*Kauno diena* 1998.X.6, 34 psl.) A. Faitelsonas griebėsi senos taktikos: apipilti savo opončentą keliais pamazgų kibirais, tačiau pagrindinių argumentų nuneigti nesugebėjo...

Prieš A. Faitelsono bandymus vaizduoti save didvyriu taip pat pasisakė buvusi Kauno geto ir Rūdininkų girios partizanė Sara Ginaitė bei profesorius istorikas dr. Boris'as Litvak'as (*Akiračiai,* 2002-5, 15 psl. bei 2002 m. vasario mėn. nr.).

Tėviškės žiburių skaitytojams tikriausia bus įdomu sužinoti, kad laikraščio pradėta diskusija dėl kunigo Antano Yliaus ir KGB-isto O. Rozausko persikėlė ir į Lietuvos laikraščio puslapius.

Suvokęs, kad absoliuti dauguma spaudą skaitančių Lietuvos žmonių neturi galimybės skaityti *Tėviškės žiburių,* pasiūliau *XXI amžiaus* laikraščio redakcijai perspausdinti *TŽ* pradėtą diskusiją "kunigiška" tema.

Mano pasiūlymas buvo priimtas, ir 2003.VII.18 laikraščio numeryje buvo perspausdinti (žinoma, su nuoroda į *TŽ*) du mano ir vienas kunigo Vaclovo Aliulio rašiniai.

Atsiliepdamas į šiuos rašinius doc. dr. Juozas Jankauskas teigė, kad visas jos tikslas tėra reabilituoti O. Rozauską (*XXI amžius* 2003.VIII.27, nr. 65, 11 psl.). Tas pats laikraštis savo 2003.X.8, nr. 77 paskelbė ir mano atsakymą daktarui Juozui Jankauskui.

Mano tyrimai dėl kun. A. Yliaus dar nėra baigti – šis asmuo nusipelnė apdovanojimo, tačiau apdovanotas nebuvo... Teks kovoti...

Viename iš mažųjų Lietuvoje leidžiamų laikraščių aptikau išspausdintus kunigo Ant. Yliaus prisiminimus. Sieksiu, kad jie būtų paskelbti didesniu tiražu. Savo svarios nuomonės dar nepareiškė Lietuvos genocido ir rezistencijos tyrimo centro (vadovė Dalia Kuodytė) specialistai... Laukia didelis darbas. Apie pasiekimus ir nesėkmes pažadu informuoti ir *Tėviškės žiburius.*

Chaim Bargman,
P. Lukšio g-vė 37-22,
LT-Kaunas 3043, Lietuva-Lithuania

Lietuvių tautos...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

dien namuose, bet ir šventadienį nuėję į šventovę lietuviškai Dievą garbintų, garsiai lietuviškas giesmes giedotų, tyliai iš lietuviškų maldų knygų melstųsi, savo vaikelius to paties mokytų, nes jie esą LIETUVIAI!

Lietuviai!.. Lietuviai, lietuviai... Lietuviais esame mes gimę, lietuviais turime ir būti! – skambėjo nuo Palangos ir Darbėnų ligi pat Vidžių, Vilniaus, Seinų ir Vištyčio. Suskambo visame krašte daina *Kur bėga Šešupė, kur Nemunas teka, ten mūsų tėvynė graži Lietuva!* To krašto žmonės suprato esą lietuviai ir pasirengė kurti savo lietuvišką kraštą Lietuvą... Nuskambėjo nuo pat jūros iki Vilniaus kalnelių žodžiai lietuvis, Lietuva. O kai tas lietuvis panūdo atkurti ir Lietuvą – nepriklausomą, laisvą, lietuvišką, tai ir stojo vyrs į vyrą ginti savo tėvynės. Pilksermėgiai, naginėti išėjo tos tėvynės Lietuvos ginti, laisvos Lietuvos kurti. Tris kartus ją gynė. Ir apgynė. Ir kur šiandieną benueisi – ant Šatrijos kalno, Gedimino pilies bokšto, ar pro lėktuvo sparną žvelgsi, vis pasakys – kokia graži esi akimis tyliųjų ežerų, upelių kaspinais žydraisiais.

Tai kodėl šiandieną kai kas sako, kad po penkiasdešimties metų Lietuva liks be lietuvių?

"SAMOGITIA"
Knygų rišykla "SAMOGITIA" meniškai įriša knygas bei žurnalus
A. PLENYS
3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8. Tel. (905) 625-2412

MIRTIES PRANEŠIMAS

A†A

ELVYRA ŠELMIENĖ

iškeliavo amžinybėn 2003 m. spalio 26 d.

Liūdesyje paliko vyrą ANTANĄ, gimines ir draugus Toronte, Amerikoje ir Lietuvoje. Po gedulinių Mišių spalio 28 d. palaidota Šv. Jono lietuvių kapinėse.

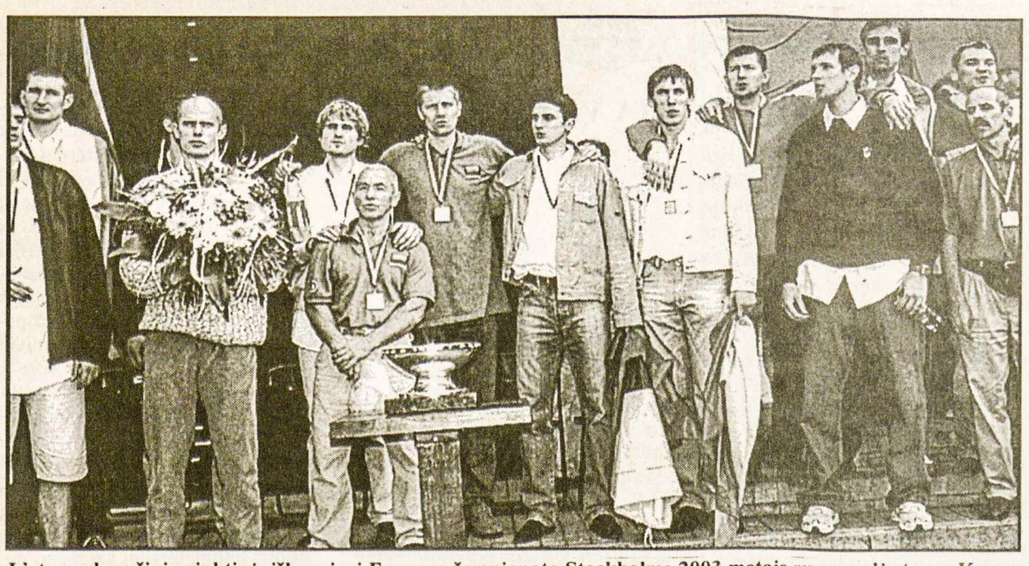

Lietuvos krepšinio rinktinė, iškovojusi Europos čempionatą Stockholme 2003 metais su pergalės taure Kaune 2003.IX.15 Nuotr. E. Makausko

Krepšinis išgarsino Lietuvą

Lietuvos krepšinio rinktinė tarptautinėse varžybose Stockholme 2003 metais tapo Europos čempione. Ryšium su ta pergale parūpo pakalbinti Vytautą Norkų, buvusį Lietuvos rinktinės žaidėju 1939 metais, kai Lietuva laimėjo Europos krepšinio čempionatą. Šiuo metu jis gyvena Waterbury mieste, JAV, ir, kiek sveikata leidžia, dalyvauja lietuviškoje veikloje

– Ar dabartinis Lietuvos rinktinės laimėjimas neprimena jūsiškės pergalės prieš 64 metus?

– 1939 m. pirmenybėse buvo tikrų kuriozų – prieš pirmąsias rungtynes su kaimynais latviais lietuvių varžovai užprotestavo, kad mūsų šalies komandoje žaistų 2 m 3 cm ūgio vidurio puolėjas Pranas Lubinas, teigdami, kad tai per aukštas krepšininkas. Žinoma, tuo latviai nieko nepešė, bet jau vėliau, pasibaigus čempionatui ir lietuviams laimėjus aukso medalius, suskubo pasiskelbti "riboto ūgio" Europos čempionais... Apskritai, tais metais lietuviai įveikė savo kaimynus vieno taško skirtumu, o paskui laimėjo likusias rungtynes lengviau ir tapo Europos pirmenybių nugalėtojais. Šiemet Europos čempionais tapę lietuviai Švedijoje ir šį sykį pakartojo savo vyresniųjų sėkmę, o pirmosiose rungtynėse vėl buvo nugalėti latviai ir taip pat minimaliu skirtumu, o po to laimėta ir prieš visus kitus varžovus! Na, o be latvių, 1939 metais stiprios pasirodė italų, prancūzų ir estų komandos, tuo tarpu suomius lietuviai nugalėjo įmetę virš 100 taškų, kas tais laikais buvo labai retas atvejis. Iš viso tą kartą Kaune dėl Europos čempiono vardo kovojo 8 šalių rinktinės – be išvardintų komandų į Kauną atvyko dar Vengrija ir Lenkija.

– Kaip komanda rengėsi 1939 m. Europos čempionatui? Ar buvo koks nors ypatingas režimas, treniruotės?

– Prieš varžybas visa komanda savaitę laiko gyveno Kaune – Aukštojoj Panemunėj, didžiulėje viloje, o treniruodavomės kiekvieną dieną sporto salėje.

– Kas buvo komandos vadas sportiniu ir dvasiniu požiūriu?

– Geriausias žaidėjas neabejotinai buvo Lubinas, kuris ne tik neturėjo sau lygių kaip vidurio puolėjas, bet ir buvo žaidžiantis Lietuvos komandos treneris. Nedaug nuo Prano meistriškumu atsiliko ir Kriaučiūnas, kurį išrinkome kapitonu.

– Kaip krepšininkai šventė pergalę Kaune po varžybų?

– Vėl gi po pirmos pergalės dar 1937 metais pasveikinti atvyko pats Lietuvos prezidentas Antanas Smetona, o žaidėjai gavo Lietuvos vyriausybės apdovanojimus, na, o 1939 m. tegavome specialius įrašus, taip pat kiekvienas iš žaidėjų po laikrodį ir po 300 litų. Tačiau didžiausia staigmena buvo mūsų visų pakvietimas atvykti į Lietuvą po 50 metų – 1989 metais apsilankėme Kaune ir ne tik dalyvavome iškilmėje toje pačioje Sporto halėje, bet ir vykome į Vilnių, į prezidentūrą, kur buvome apdovanoti Lietuvos ordinais.

– Ar matėte kaip žaidžia dabartinė Lietuvos rinktinė? Kokia Jūsų nuomonė apie ją?

– Pačių rungtynių neteko matyti, bet giminės iš Lietuvos tuoj pat pranešė džiugią naujieną. O iš šiuo metu rungtyniaujančių lietuvių aišku ypatingu meistriškumu išsiskiria Arvydas Sabonis – tokio universalaus krepšininko mūsų šalyje dar niekada nebuvo buvę ir kažin ar dar greitai bus. Geras žaidėjas ir Žydrūnas Ilgauskas. Iš Europos čempionais tapusių rinktinės narių mačiau tiktai Darių Songailą, kuris Amerikoje baigė Wake Forest universitetą. Darius yra puikiai sudėtas krepšininkas, manau jo laukia sėkminga profesionalo karjera NBA. Gaila, kad daugelis gerų žaidėjų nežaidžia Lietuvoje, nes juos pritraukia geresnes sąlygas siūlantys kitų šalių krepšinio klubai. Taip pat ne visi pajėgiausi atstovauja mūsų šalies rinktinei... Mes tais laikais buvome tik mėgėjai, žaidėme iš patriotizmo, algų negaudavome. Dabar lietuviai yra vieni geriausių pasaulyje, na, o pats žaidimas tapo daug profesionalesnis, skiriasi ir taisyklės. Kai mes žaidėme, nebuvo trimis taškais vertinamo metimo, po krepšiu galima buvo stovėti kiek nori, baudai skirdavo tik vieną metimą, nebuvo apribotas laikas per kiek reikia perduoti kamuolį ar mesti į krepšį. Šiais laikais rungtynės daug rimtesnės, tuo pačiu metu įdomesnės.

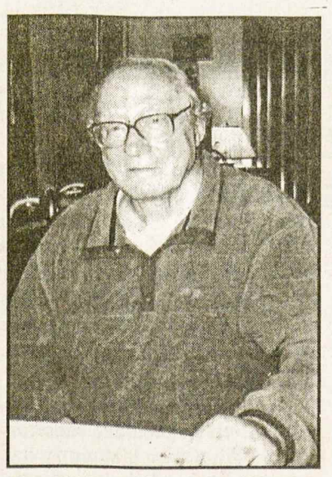

Buvęs Lietuvos krepšinio rinktinės žaidėjas Vytautas Norkus 2003 metais Nuotr. L. R. Misevičiaus

Šiuo metu V. Norkus sunkiai juda ir nelabai kur beišeina iš namų (po insulto, dešinė kūno dalis paralyžiuota). Labiausiai dėkingas savo žmonai Elenai, kuri jam labai padeda ir kurią jis vadina savo angelu. Jo dukra Rūta bei brolis Algirdas taip pat gyvena Amerikoje. Tik atvažiavęs į JAV iš Vokietijos 1949 metais dirbo fabrike, vėliau treniravo merginų teniso komandą. Šiaip dar gana aktyviai dalyvauja lietuvių veikloje – priklauso vienai seniausių Amerikoje Lietuvos vyčių organizacijai, Lietuvių bendruomenės Waterbury skyriui ir Konektikuto lietuvių sporto klubui.

Kalbėjosi –
Laurynas R. Misevičius
Eugenija Fedosejeva

Dienoraštis be datų

Iš premijuoto rašinio konkursui "Lietuvos laisvės ir kovų, kariuomenės bei netekčių istorija"

Lapkričio 11-oji diena.

Mano Dienorašti, vakar taip ir nebaigiau skaityti knygų, tačiau šiandien nauja diena. Šiandien esu kupina ryžto toliau ieškoti paminklų tautos didvyriams. Tik vis nepaliauju savęs klausinėti: kodėl Lietuvai reikėjo tiek daug aukų? Kodėl atsirado tiek daug žmonių, sutikusių mokėti aukščiausią kainą – paaukoti gyvybę?

Manau, kad atsakymą rasti bus nelengva. Juk aš dar tik 17 metų mergina, tik mokinė... Bet aš, jaunosios kartos atstovė, pasiryžau atsakingam darbui – atgaivinti savyje Laisvės kovų istoriją. Tam, kad ji sutilptų, turėsiu iš širdies kai ką išmesti: neapykantą, pagiežą, kerštо troškimą... Bus sunku, bet aš bandysiu. Juk tik taip galima rasti atsakymą į neraminantį "kodėl?", paruošti dvasią naujam paminklui.

Iš lėto sklaidau Adolfo Ramanausko-Vanago atsiminimų knygą *Daugel krito sūnų...* Tai tikras ir autentiškas garsiausio Lietuvos kovotojo dienoraštis, kuriame užfiksuotos svarbiausios jo, kaip partizano, gyvenimo akimirkos. Pro akis šmėkščioja primarginti puslapiai, užrašyti ranka ir atspausdinti mašinėle:

"Tie paslaptingos istorijos lapai, kuriuose išrašyti kiekvieno partizano nuveikti darbai, nueitas nepaprastai sunkus laisvės kovos kelias ir legalų gyvenimą gyvenančiam žmogui dažnai net neįsivaizduojami ir neįtikėtini išgyvenimai, - o jie bemaž be išimties pabaigoje užantspauduojami to paties partizano krauju ir gyvybe, - yra nusinešami amžinybėn, iš kurios jie niekuomet nebus visiškai vis sugrąžinti ir niekieno nebus išskaityti tokie, kokie jie iš tikrųjų buvo.

Dėl šios priežasties aš ir nusprendžiau bent labai trumpai, suglaustai ir labai paskubomis nors kai kuriuos savo išgyvenimus ir atsiminimus užrašyti."

Jutau iš šių žodžių sklindančių dvasinę jėgą ir pareigą bendražygiams. Skaičiau tas pačias eilutes dar ir dar, kad geriau suvokčiau šio dienoraščio paskirtį: iškelti iš Anapus partizanų gyvenimą tokį, koks jis buvo. Taip, mano Dienorašti, aš radau dar vieną paminklą. Juk ar galima suieškoti tobulesnį už tą, kurį savo rankomis pastatė A. Ramanauskas-Vanagas? Žodis po žodžio, lapas po lapo augo ir gražėjo žuvusių kovos draugų atminimas. Šiandien tos pačios mintys puošia ir mano dienoraštį, ir širdį...

Verčiu puslapius storoje knygoje, keičiasi datos ir mano sąsiuvinyje... *Varčios mūšis*, *Susitikimas su Daktaru ir Jūrininku*, *Jockaus tragedija*, *Kelionė pas Kazimieraitį*, *Pas Elytę* – tai tik keletas atsiminimų knygą sudarančių skyrių, maža dalis pastatytų paminklų...

Prieš akis iškyla šios eilutės: "Iš istorijos žinome, kad kova ne visada laimima, nors ir kovojama dėl teisaus reikalo. Taip šį kartą atsitiko ir su ginkluotąja Lietuvos partizanų jėga. Tauriausieji Lietuvos sūnūs ir dukros žuvo vienas po kito kovodami su nepalyginamai gausesniu priešu, bet jam nepasidavė. Mūsų gretas priešas per dešimt metų iššudė (...). Tačiau lietuvių tauta dar nežuvusi. Mes tiek metų laikėmės kovoje tik jos sveikojo kamieno dvasiškai ir medžiagiškai remiami. Mes gyvenome ir kovojome vadovaudamiesi visos tautos kilniais idealais. Tie idealai nežuvo ir tautoje tebėra gyvi."

Dvasinė lietuvių jėga buvo atrama partizanams... Dabar man rodos, kad ji yra ir šio dienoraščio ilgaamžiškumo paslaptis: ir po pusės amžiaus aš jaučiu pulsuojančią kruviną Laisvės kovų istoriją... Tačiau ar išliko tie idealai, kuriais tikėjo ir vadovavosi rezistentai? Taip, mano manymu, jie tebėra gyvi, nes juos iki šiandien saugojo, palaikė A. Ramanausko-Vanago atsiminimų knyga. Dienoraštis, tik be datų...

Kartais, kai imu gailėtis savęs dėl nesusipratimų mokykloje ar su draugais, pažvelgiu į nuo vartymo jau spėjusią parusti knygą ant stalo, ir visos problemos nublanksta. Tai kritusiųjų dėl mano gerovės atminimas, išsaugotas joje, įkvepia stiprybės ir pasitikėjimo. Rodos, per šias dienas aš pati paaugau, bet ne ūgiu...

A. Ramanausko-Vanago pastatytas PAMINKLAS-DIENORAŠTIS ne tik PRIMENA, bet ir SKATINA nepasiduoti dabartinio gyvenimo sunkumams, PERDUODAMAS laisvę gynusių narsuolių dvasinę jėgą mums. Tik jo dėka šiandien aš žinau vardus, kuriais GALIU DIDŽIUOTIS, nes jie VERTI IŠLIKTI.

Jurgita Makselytė,
Varėnos "Ąžuolo" vidurinė mokykla, XII klasė

• Ne savo noru pasitraukiau iš tėvynės... Dėl amžiaus gal ir nebegrįšiu ten gyventi, bet knygas, kurias rašiau saviesiems, norėčiau grąžinti Tėvynei. (Alė Rūta)

Lietuvos laikraštis *Respublika* taip save reklamuoja Vilniaus senamiestyje Nuotr. I. Ross

Stovykla, dvelkusi lietuviškumu

Sendraugių ateitininkų stovykla Dainavoje 2003 metų liepos 13-20 dienomis

Sendraugių ateitininkų stovykloje šįmet buvo daug puikių progų pasimankštinti. Nekalbu apie maratonų bėgimą iškiliesiems atletams, bet apie proto, dvasios ir viso kūno atsinaujinimą, atsigaivinimą vieną trumpą savaitę mūsų lietuviškoje Dainavoje. Stovyklos tema buvo "Lietuva per amžius". Vakarinės programos vedė mus nuo pagonių laikų iki pirmųjų krikščionių, prie karaliaus Mindaugo, kunigaikščių, knygnešių, prie modernios Lietuvos ir į Lietuvos ateitį: tai mūsų talentingi vaikai. Ne tik tiems, kurie mėgsta istoriją buvo įdomu, bet buvo paskata susidomėti Lietuvos istorija tiems, kuriems ji jau truputį užsimiršo!

Šįmet (o gal ir kasmet) sendraugių stovykloje tikrai didelė dauguma šeimų prisidėjo, kad visiems būtų smagiau stovyklauti. Vieni užėmė vaikus per rytines paskaitas ar vedė sportą, kiti ruošė popietinius meno darbelius vaikams, vaidino, pasirodė talentų vakare. Paskaitininkų buvo nemažai iš mūsų pačių stovyklautojų, kurie praturtino mus savo prisiminimais, mokslu, mintimis, žiniomis ir pasaulėžiūra. Buvo daug įvairių būdų kiekvienam stovyklautojui įsijungti į stovyklos gyvenimą.

Be stovyklos ruošos komiteto, kuris jau trečius metus organizuoja šią stovyklą, ši savaitė Dainavoje neįvyktų. Šis būrelis tėvelių, kurie patys yra stovyklautojai, puikiai sugeba išsidalinti ruošos darbus, kad nė vienam nebūtų nemaloni našta. Jie ne visi gyvena arti vieni kitų – du nariai net Floridoje – tad daug tariasi elektroniniu paštu, telefonu, o asmeniškai susitiko tik apie 5 kartus metų laikotarpyje aptarti stovyklos programos. Stovyklos ruošos grupelėje šįmet dalyvavo Daina (Kamantaitė) Čyvienė, Marius Kasniūnas, Rūta (Sidrytė) Kulbienė, Asta (Motušytė) Razmienė, Rita (Ostytė) Rušėnienė, Audrius Rušėnas ir Viktutė (Venclovaitė) Siliūnienė.

Stovyklos kapelionas kun. Rimvydas Adomavičius, jau mums pažįstamas nuo praeitų metų, suteikė mūsų šeimoms "dvasinės mankštos". Svarbu, kad stovykloje būtų dvasios vadas, ypač tada, kai negalima gauti kunigo, kaip įvyko kažkada praeityje.

Buvo kitų "neoficialių" komiteto narių, kurie jau daug metų ruošiasi stovyklai iš anksto. Rūta (Giedraitytė) Mikulionienė sukvietė, pāruošė ir globojo vadovus, kurie prižiūrėjo vaikus rytinėse programose, talkino tėveliams per popietinius darbelius, vedė arba talkino visose vakarinėse programose. Šie puikūs ir kūrybingi jaunuoliai (15-19 metų), dauguma užaugę ateitininkų stovyklose Dainavoje, gerai valdantys lietuvių kalbą, nuoširdžiai ir entuziastiškai dalyvavo visur kur tik galėjo, savo laiko ir talentų negailėdami: Lukas Laniauskas ir Laura Sirgėdaitė (vyriausi vadovai), Nerijus Aleksa, Matas Čyvas, Andrius Giedraitis (kuris taip pat dirbo stovyklos ūkvedžiu), Julius Kasniūnas, Vaiva Laniauskaitė, Gytis Mikulionis, Svaja Mikulionytė, Vija Underytė ir Alana Zomboraitė. Rūta Mikulionienė taip pat sukvietė ir globojo virtuvės jaunus darbininkus: Liną Aukštuolytę, Reginą Čyvaitę, Danių Giedraitį, Tadą Kasputį, Arą Narutį, Aleksą Solar ir Genutę Tamošiūnaitę. Mūsų pasišventusi virėja Nijolė Motiejūnienė, jos padėjėjos Bronė Abromauskienė, Elvyra Bagdonaitė ir Dalia Kazlienė mus skaniai maitino, kad turėtumėm jėgų ir nuotaikos mankštinti kūnus ir protus.

Rūta Staniškytė-Gaškienė

LEDAS REFRIGERATION
AIR CONDITIONING & APPLIANCES
Skambinti
R. Jareckui
Tel. 416-370-3539
arba 416-825-3328
(Nemokamai atvažiuoju įkainoti)

ALĖ RŪTA

Blogio sukaktys

Viešpatauja šėtonas patogiai –
ir pavienėj širdy ir plačiame
pasauly.
Žmonija, ko pasieksi per blogį? -
Nusigandus ar neužges pati
saulė?

O gal atsitoks žmogus pabudęs?
argi ne šviesiau per gėrį? –
Vaikystės angelas sargas dar
budi,
gaiviau iš tyro šaltinio gėrus...

Ištraukia baimės ašaras per
nelaimes,
ir kai grūmodami juodi debesys
kyla.
Tai vėl, kažkam paliepus,
dangus nusiblaivo,
ir pajunti širdį raminančią
šventą tylą.

PADĖKA

AtA
ELVYRA ŠELMIENĖ
mirė 2003 m. spalio 26 d.

Dėkoju giminėms, draugams ir pažįstamiems, aplankiusiems ir į amžinojo poilsio vietą palydėjusiems mano mylimą žmoną Elvyrą. Ačiū Prisikėlimo parapijos klebonui kun. A. Simanavičiui, OFM, ir parapijos kunigams, aukojusiems gedulines Mišias, kun. Pijui Šarpnickui, OFM, už maldas prie karsto ir kapo, vargonininkei D. Radtkienei, L. Turūtaitei ir parapijos giesmininkams už puikias giesmes, J. Gurklienei už skanius pietus.

Jūsų visų dėka ši sielvarto kupina diena tapo lengvesnė –

Antanas Šelmys

Sendraugių ateitininkų stovykloje Dainavoje. Viršuje – senovės Lietuva, garbinusi ugnį; žemiau – Birutės ir Kęstučio vestuvės Nuotr. R. Gaškienės

PADĖKA

AtA
VALERIJA NASTEIKAITĖ-DIKAITIENĖ
mirė 2003 m. spalio 5 d. Montrealyje

Nuoširdžiai dėkojame klebonui kun. Ričardui Birbilui už atnašautas gedulines Mišias, Aušros Vartų parapijos chorui ir vargonininkui Lavrenti Djincheradze už giesmes šv. Mišių metu.

Nuoširdus ačiū giminėms, draugams ir pažįstamiems, užjautusiems mus raštu, žodžiu ir užprašiusiems šv. Mišias už velionės vėlę. Ypatinga padėka KLK Moterų drjos Montrealio skyriui ir pirm. Genovaitei Kudžmienei, rinkusiai aukas velionės atminimui pagerbti "Vaiko tėviškės namams".

Nuliūdę – *duktė Irena, sūnūs Edmundas ir Vytautas su šeimomis, marti Ilona, vaikaičiai bei provaikaičiai*

LAISVOJE TĖVYNĖJE

MAŽAI BALSUOJA SEIME

Spalio 21 d. Lietuvos seimo pirmininkas Artūras Paulauskas, paminėdamas seimo trejų metų sukaktį, paragino kolegas ketvirtuosius darbo metus baigti garbingai, gerbiant oponentus ir rinkėjus, rašo *Lietuvos rytas* (2003.X.22). Tačiau po kelių valandų vykusiame balsavime priiminėjant rezoliuciją "Dėl piliečių nuosavybės teisių atkūrimo į žemę ir žemės reformos teisėtumo" dalyvavo tik 26 seimo nariai iš 137. Rezoliucijai pritarė 22 parlamentarai, 2 buvo prieš ir 2 susilaikė. Ateinančių metų biudžeto projekte numatyta seimui skirti beveik 9.4 mln. litų daugiau negu šiemet. Seimo biudžetas padidėtų nuo 60.5 mln. iki 69.9 mln. litų. Numatyta skirti 4.2 mln. litų "seimo narių kėdes praradusių ir politinio pasitikėjimo valdininkų išeitinėms kompensacijoms išmokėti".

"DIPOLIO" PROJEKTAS

ELTOS/LGTIC žiniomis, Kaune spalio 24 d. vyko vadinamo dipolio strateginio plano pristatymas verslo, politikos, mokslo ir visuomeninių organizacijų atstovams. Projekte išskirtos trys pagrindinės Kauno ir Vilniaus bendradarbiavimo sritys – susisiekimas, ekonomika ir turizmas. Tarp abiejų miestų ketinama įsteigti vieningą logistikos centrą, atnaujinti magistralinius kelius ir geležinkelį. Strateginį dvimiesčio planą Vilniaus ir Kauno miestų tarybos ketina patvirtinti dar šių metų gruodį ir suformuoti 10 narių komitetą, į kurį bus deleguojama po penkis atstovus. Jis koordinuotų strateginio plano įgyvendinimą. Projektą ketinama užbaigti iki 2020 metų. Dvimiesčio valdymo modelis – naujas Lietuvoje, bet jau vykdomas, pvz. tarp Gdansko ir Gdynės Lenkijoje ir Kopenhagos (Danija) ir Malmės (Švedijoje).

PADĖS SVEIKATOS SRITYJE

Osle, Norvegijoje, spalio 27 d. įvyko 15 valstybių sveikatos apsaugos ministerių, Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) ir kitų grupių atstovų susitikimas, kuriame įsteigta "Šiaurės dimensijos partnerystė sveikatos ir socialinės gerovės klausimais", rašo ELTA/LGTIC. Prisijungusios Vakarų valstybės įsipareigojo padėti Rytų Europos valstybėms spręsti per daugiau kaip dešimtmetį po Sovietų Sąjungos iširimo neišspręstas sveikatos apsaugos problemas. Pajamų, sveikatos apsaugos ir infekcinių ligų plitimo skirtumai tarp turtingų Europos šiaurės vakarinės dalies valstybių ir jų rytinių kaimynių buvusių Sovietų S-gos sudėtyje, išlieka didžiuliai. 2001 metais vidutinė norvegų gyvenimo trukmė siekė 79 metus, palyginti su 65.3 kaimyninėje Rusijoje. Norvegijoje 100,000 teko 4.9 tuberkuliozės atvejų, o Rusijoje – 94.6 atvejo. Pareikšta, kad šiuo metu svarbiausia kovoti su infekcinėmis ligomis, piktnaudžiavimu narkotikais, širdies ir kraujagyslių ligomis, žemu pragyvenimo lygiu bei tolesniu sveikatos apsaugos paslaugų prastėjimu. Grupuotei priklauso Danija, Estija, Islandija, Ispanija, Kanada, Latvija, Lenkija, Lietuva, Norvegija, Olandija, Prancūzija, Rusija, Suomija, Švedija ir Vokietija.

"INFOBALT" 10-METIS

"Infobalt" organizacija spalio 20-24 d.d. šventė savo veiklos 10-metį, paskelbusi informacinės visuomenės savaitę. Vyko tarptautinė "Infobalt" konferencija, kurioje aptartas "Lietuvos informacinių technologijų ir telekomunikacijų (ITT) pajėgumas, turintis tapti kraštui vartais į globalųjį verslą", rašo ELTA/LGTIC. Kalbėta ir apie IT paslaugų valdymo, technologijų pramonės Baltijos valstybėse ateitį, informacinės visuomenės ir žinių ekonomikos tendencijas Lietuvoje. Konferencijoje kalbėjo 70 pranešėjų iš 10 valstybių. Taip pat vyko tarptautinė informacijos technologijų, telekomunikacijų ir raštinės įrangos "Infobalt" paroda. Buvo pristatyta 35 valstybių įmonių gaminių. Iš viso parodoje buvo 215 dalyvių, laukta apie 70,000 lankytojų.

5-METIS KARO POLICIJAI

Kaip skelbia ELTA/LGTIC, Lietuvos kariuomenės karo policija (KP) spalio 22 d. atšventė penkerių metų sukaktį. Įsteigtai 1998 m. Karo policijai nuo 1999 m. vadovauja majoras Dainius Janėnas. KP sudaro štabas su ikiteisminio tyrimo skyriumi, Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos įgulos. Karo policijoje dirba 138 kariškiai. Artimiausiu metu planuojama sudaryti karo policininkų būrį Nuolatinės parengties brigadoje. Pagrindinės KP užduotys – nusikaltimų krašto apsaugos sistemoje ir kitų teisės pažeidimų išankstinė apsauga, atskleidimas ir ikiteisminis tyrimas. Karo policija taip pat užtikrina karinę drausmę, karinio eismo saugumą ir strategiškai svarbių objektų apsaugą. Pasišalinusių iš tarnybos karių paieška, karinio transporto palyda, patruliavimas yra vieni iš pagrindinių eilinio karo policininko darbų. Karo policininkai taip pat vyksta į taikos palaikymo užduotis, pvz. šiuo metu – Kosove kartu Danijos kontingentu dalyvauja trys Lietuvos karo policininkai, Irake – du LITCON-2 būryje ir du LITDET būryje padeda užtikrinti viešąją tvarką ir karinę drausmę. **RSJ**

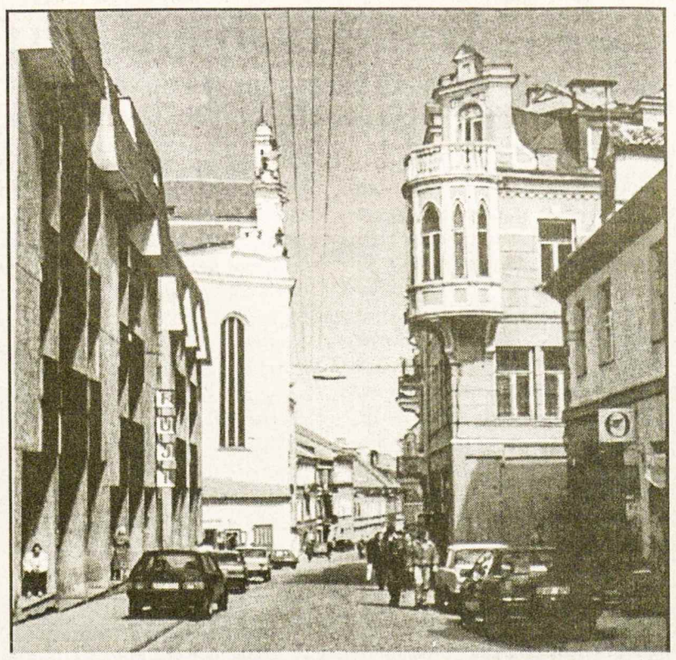

Pilies gatvė Vilniuje, pasižyminti architektūriniais pastatais ir gyvu judėjimu – pėsčiųjų ir motorizuotų

"Mes ne pėsti..."

Lietuvos dviratininkai Hamiltone

Į Hamiltone vykusį Pasaulio dviračių čempionatą iš Lietuvos buvo atvykę 15 dviratininkų, treneriai ir Lietuvos dviračių federacijos vadovybė. Jų sutikimui buvo sudarytas komitetas: R. O'Grady Vaitonytė, A. Antanaitis, Aušros Vartų parapijos klebonas kun. Juozapas Žukauskas, OFM, ir Regina Choromanskytė.

Klebonas didžiausią dalį klebonijos atidavė svečių paslaugoms. Maistą svečiams gamino klebono motina, taip pat viešnia iš Lietuvos Genovaitė Žukauskienė. Pirmi atvykusieji laikinus namus rado klebonijoje, D. Garkūnienės ir R. ir A. Zorkų šeimose. Antra grupė svečių atvyko rugsėjo 28 d. ir vėliau. Visus juos priėmė į savo namus svetingi hamiltoniečiai: A. Antanaitis, K. B. Bumelis, O. Adomauskienė, M. Vaitonienė, A. V. Stanevičiai, R. Bagdonas, R. M. Pruden, M. Panavas, R. A. O'Grady, L. Graydon, N. Zelionka, R. E. Paulauskai, R. Choromanskytė, tvarkiusi daugumą organizacinių reikalų.

Rugsėjo 28 d. šventovėje Mišių metu dalyvavo ir aukas nešė tik 3 Lietuvos sportininkai, o spalio 5 d. atėjo organizuotai didelė grupė. Apie tai buvo rašyta Lietuvos spaudoje, taip pat apie mūsų svetingumą ir sportininkų pasiektus rezultatus.

Prieš čempionatą, laisvu nuo treniruočių laiku, svečius šeimininkai pavežiojo po Hamiltoną ir jo apylinkes, parodė įdomesnes vietas. Prieš suplanuotą kelionę prie Niagaros krioklio, dėka šaunių šeimininkių R. Zorkienės, F. Povilauskienės, V. Šniolienės, buvo paruošti bendri pietūs Jaunimo centre.

R. Bagdonienės parūpintu autobusu keliavome į Niagarą; pakeliui sustojome vyno gamybos įmonėse, ragavome "ice wine", gėrėjomės gražia gamta, prie krioklio sulaukėme tamsos, kad svečiai galėtų pasigrožėti įvairiaspalviu vandens kritimu. Grįžtant skambėjo dainos, kurioms vadovavo LDF gen. sekretorius V. Rutkauskas ir treneris K. Česaitis.

Nuo spalio 5 d. treneriams prasidėjo įtemptas darbas. Klebono garažas buvo paverstas dviračių technikinės priežiūros stotimi. Klebonijoje paskirtas kambarys sportininkų masažui, kurį pradžioje darė treneriai, vėliau masažistė-profesionalė, atvykusi iš Italijos.

Spalio 6 d. prasidėjo čempionatas. Dalis asmenų, prisidėjusių prie sportininkų priėmimo gavo vietas ir galėjo stebėti varžybas betarpiškai. Malonu buvo matyti tarp daugelio valstybių vėliavų plevėsuojančią mūsų trispalvę.

Spalio 11 d. KLB Hamiltono apylinkės v-ba suruošė svečiams iš Lietuvos atsisveikinimo vakarą. Vakaronėje dalyvavo apie 200 asmenų. Apylinkės pirmininkė R. Pruden pasveikino susirinkusius, padėkojo sportininkams už jų ryžtą, palinkėjo laimingos kelionės į namus ir sėkmės jų sportinėje veikloje. Po maldos, sukalbėtos klebono, vaišinomės ir bendravome.

Įspūdžiais apie Kanadą pasidalino LDF gen. sekr. V. Rutkauskas. LKF pirm. G. Gruodis ir vicepirm. Z. Stankevičius padėkojo už nuoširdų priėmimą. Jei ne Hamiltono lietuvių svetingumas, į čempionatą būtų galėję atvykti vos keli sportininkai. Buvome apdovanoti simbolinėmis dovanėlėmis ir LDF padėkomis. Vakaronė užsitęsė neįprastai ilgai. Spalio 12 d. Jaunimo centre buvo suruošti Padėkos dienos pietūs. Dalyvavo svečiai ir prisidėjusieji prie jų priėmimo. V. Rutkauskas hamiltoniečius apdovanojo knyga, išleista LDF 75-čiui paminėti *Mes ne pėsti, mes – važiuoti,* lietuviško šokolado dėžutėmis. Ypatingą padėką pareiškė klebonui ir R. Choromanskytei. Jie pakviesti į Pasaulio dviračių čempionatą 2004 m., kuris vyks Veronoje. LDF jiems padengs kelionės ir buvimo Veronoje išlaidas.

Spalio 13 d. mūsų mieli svečiai paliko Hamiltoną ir Kanadą. Kitą dieną elektroniniu paštu pranešė, kad laimingai sugrįžo namo.

Organizacinis k-tas dėkoja Kanados lietuvių fondui, "Talkai" ir D. H. Švažams, paaukojusiems po 1000 dol. Aukojo ir kiti: Prisikėlimo kredito koop. 250 dol., "Parama" ir HLPK "Ąžuolas" po 200 dol., L. Klimaitis 400 JAV dol., Š. V. Virbickai, A. F. Povilauskai po 100 dol., P. Krivinskienė ir P. Sakalas apdovanojo sportininkus asmeniškai.

Šis neelinis renginys susilaukė didelio spaudos ir TV dėmesio. Iš Lietuvos buvo atvykę LTV operatorius S. Petkus ir *Lietuvos ryto* korespondentas M. Grinbergas. Kiekvieną dieną apie PDC galėjome skaityti internete. Hamilton *Spectator* rašė Cheryl Stepan ir A. Borusas. Čempionato metu buvo padaryta daug nuotraukų, surinkta dokumentų ir plakatų, kurie bus rodomi Šiaulių "Aušros" muziejuje, kuriame darbuojasi G. Žukauskienė. **D.G.**

Visa išeivijos lietuviškoji spauda sunkiai verčiasi. Reikia paramos ir *Tėviškės žiburiams.* Kas galite, paremkite juos auka, rėmėjo ar garbės prenumerata, testamentiniu palikimu.

Ir senbuviai, ir naujieji sutaria

Jau tapo įprastiniu reiškiniu, kad kiekvieną rugsėjį New Britain LB apylinkė ir jos padangėje susikūręs dainų ansamblis "Sodžius" sukviečia Konektikuto lietuvius į šventinį vakarą. Taip ir šiais metais rugsėjo 27 d. visi skubėjo į Šv. Andriejaus parapijos salę į šventinį rudens vakarą. Šiai programai buvo išleistas specialus leidinėlis su vakaro programa ir dalyvių pavardėmis. Į papuoštą rudens gėlėmis salę susirinko 185 žmonės. Čia galėjai susitikti kunigą Joną Rikteraitį – nepamainomą visų renginių dalyvį, naują JAV LB krašto valdybos pirmininkę Vaivą Vėbraitę, Konektikuto apygardos valdybos pirmininką Vytautą Alksninį, kitų apylinkių atstovus. Šiame renginyje dalyvavo ir Konektikuto sporto klubo nariai, šokių grupės "Vėtra" iš New Haven nariai. Šioje lietuvių apylinkėje gražiai sugyvena visos vadinamosios "bangos". Senieji nuoširdžiai priima naujai atvykusius ir džiaugiasi, kad jie jungiasi į lietuvišką veiklą.

Vakarą nuotaikingai vedė šios apylinkės valdybos pirmininkas Juozas Liūdžius su žmona Elzbieta.

Ansamblis "Sodžius" gyvuoja treti metai, savo repertuarą nuolat turtina naujomis dainomis. Daug plojimų susilaukė jų atliekamos dainos *Avižų kisielius, Pasėjau kanapę, Dar širdyje ne sutema* ir kitos. Jiems akordeonu pritarė Romas Butrimas. Šį kartą jų koncertas buvo paįvairintas – į sceną išėjo duetas – Elzbieta Liūdžiuvienė ir Alfonsas Zdanys. Susirinkusieji girdėjo šias dainas: *Lauksiu tavęs ateinant, Eikime mudu abudu, Tai gražiai mane augino, Val de ri, val de ra.* Duetui akomponavo Šv. Andriejaus parapijos choro vadovė J. Ganzer.

Po meninės dalies "Sodžiaus" dainininkai visiems į stalus išnešiojo vakarienę. Buvo loterija – visų akys krypo į Juozo Liūdžiaus iškeptą raguolį. Šokiams grojo Stasys Telšinskas, jam diskoteką padėjo vesti sūnus Juventas.

New Britaino LB apylinkės valdybos pirmininkas džiaugėsi savo aktyvia valdyba, kuri dirba vieningai. Jis dėkoja už surengtą šventę. Štai valdybos nariai: Evaldas Malinauskas – vicepirmininkas, "Sodžiaus" ansamblio dainininkas, Alma Grumadienė – sekretorė, Angelė Jonynienė – atstovė CT apygardai, Marytė Kasputienė – renginių atstovė, Irenė Leiberytė-Belanger – renginių astovė.

Sigita Šimkuvienė,
JAV LB Krašto valdybos vicepirmininkė naujai atvykusių reikalams

Hamilton, Ont.

A.a. PETRONELĖS DUMS atminimui, užjausdami seseris Lietuvoje, Liudviką Vylimienę ir Genovaitę Narbutienę bei jų šeimas, "Pagalba Lietuvos vaikams" aukojo: $20 – G. Agurkienė, E. K. Gudinskai, M. P. Masiai, B. Staniuvienė; $10 – J. Astas, A. S. Urbonavičiai, K. Žiobienė; $5 – S. Matukaitienė.

Dėkojame aukojusiems –
PLV komitetas

Dainų sambūris "Sodžius" koncerto metu New Britain Ntr. J. Liūdžiaus

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

JAV LB XVII tarybos sesija rugsėjo 12-14 d.d. vyko Omahoje, "Double Tree" viešbučio posėdžių salėje. Dalyvavo JAV senatorius B. Nelson iš Omahos ir kongreso narys D. Bereuter, pasakę šiltas kalbas lietuviams ir Lietuvai, taipgi Lietuvos ambasadorius V. Ušackas Vašingtone, pasveikinęs sesijos dalyvius. Buvo prisiminta tomis dienomis mirusi JAV LB socialinių reikalų tarybos pirm. B. Jasaitienė ir visuomeninių reikalų tarybos pirm. A. Rimas, miręs praėjusį rudenį. Šiame posėdyje įvyko ir JAV LB tarybos pirmininko rinkimai. Pasiūlyti du kandidatai: R. Narušienė (praėjusios kadencijos pirmininkė) ir D. Skučas. Penkių balsų persvara laimėjo R. Narušienė, pasikvietusi bendradarbius: G. Damašių, J. Budrienę, B. Vindašienę ir B. Vilutienę. Antrame posėdyje pranešimus padarė JAV LB krašto valdybos pirm. A. Gečys ir kiti valdybos nariai. Diskutuoti JAV LB ir Lietuvių fondo santykiai. Po posėdžių vakare "Double Tree" viešbučio salėje vyko pokylis. Meninę programą atliko Omahos universitete muzikos studijas gilinančios studentės iš Šiaulių. Sekmadienį, rugsėjo 14, Šv. Antano lietuvių šventovėje Mišias už velionę B. Jasaitienę atnašavo kun. J. Kelpšas ir šios parapijos administratorius kun. dr. M. I. Stravinskas. Po pamaldų vykusiame posėdyje buvo JAV LB valdybos pirmininko rinkimai. Kandidatuoti prašoma sutiko V. Vėbraitė-Gust, veikli bendruomeninkė ir buvusi Lietuvos švietimo viceministerė. Daugiau kandidatų neatsiradus, pastaroji aklamacijos būdu tapo išrinkta JAV LB pirmininke. Jos pastaba: "Tapau ne tik pagerbta, bet ir laiminga". Taip pat buvo išrinkti garbės teismas ir kontrolės komisija. Tarybos sesijai pirmininkavo R. Narušienė ir G. Damašius. (*Draugas,* 2003 m., 180 nr.)

Lenkija

Kaip kiekvienais, taip ir šiais metais dalis Punsko Kovo 11-tosios licėjaus abiturientų rengėsi studijuoti Lietuvoje. Tačiau liepos pabaigoje paaiškėjo, kad nė vienas iš jų negali studijuoti Lietuvos aukštosiose mokyklose, išskyrus 6 Remigijaus ir Aldonos Gaškų fondo stipendijos gavėjus. Jie buvo priimti į Kauno Vytauto Didžiojo universitetą atskira tvarka. Dabar Lietuvos universitetuose nėra stojamųjų egzaminų. Vienintelis kriterijus pakliūti į universitetą yra atestato pažymiai. Lietuvos mokyklose veikia 10-ties laipsnių sistema, ir galima vidurinėje mokykloje pasirinkti baigiamąjį valstybinį egzaminą ar vidinį, mokyklinį egzaminą. Lenkijoje veikia 6-šių laipsnių sistema ir laikomas tik mokyklinis egzaminas.

Prieš dvejus metus Punsko licėjaus penketukas Lietuvoje buvo vertinamas kaip 10, pernai kaip 9, o šiemet tik kaip 8. Tokio vertinimo aukomis tapo Lenkijos, Latvijos ir Gudijos lietuvių abiturientai, baigę šiuose kraštuose vidurines mokyklas labai gerai. Taipgi Lietuvoje Lenkijos baigiamąjį egzaminą vertina kaip mokyklinį egzaminą. Tokiu būdu užsieniečiai lietuviai abiturientai negali konkuruoti su Lietuvos abiturientais, baigusiais vidurines mokyklas 10-kais.

Lenkijos lietuvių bendruomenės pirm. I. Gasperavičiūtė rašte Lietuvos švietimo ministerijai aiškino, kad Punsko licėjų geriausiai baigusių mokinių vieta yra žymiai prastesnė, negu vidutinių Lietuvos moksleivių. Ji taip pat ministerijai priminė, kad tokia Lietuvos pozicija nubraukia ikišiolines Lenkijos lietuvių bendruomenes, o ypač pedagogų pastangas išsaugoti lietuvių švietimą Punsko bei Seinų krašte ir nulemia Punsko Kovo 11-tosios licėjaus likimą. Pasak Lenkijos lietuvių abiturientų, besilankančių Lietuvoje, pasisakymų, Lietuvos ministerijose ir ambasadose yra tarnautojų, skelbiančių susirūpinimą užsieny gyvenančiais lietuviais, tačiau iš tikrųjų atrodo, kad jiems nerūpi užsienio lietuvių problemos ir nelabai orientuojasi jų švietimo ir kituose reikaluose. *Respublikoje,* viename jos straipsnyje, rašoma: "...Čia jau kvepia valstybiniu kanibalizmu, kad tautiečiai suėda kitus tautiečius, kurie, kaip išeina, yra niekam nereikalingi. Tai kam tuomet tos dainų šventės, kam tos lietuvių draugijos užsienyje, jeigu jų vaikams nėra vietos Lietuvoje". Šį kartą bandyta problemą išspręsti kompromisiniu būdu: Punsko licėjaus abiturientai galės iš dalies studijuoti, o jų mokslo išlaidas dengs Užsienio lietuvių rėmimo centras. Tačiau pasak to paties numerio *Aušros* straipsnio... tokia 'gaisrų gesinimo' taktika nėra naudinga nei mums, nei Lietuvai.

(Aušra, 2003 m., 15 nr.)

Sibiras

Jakutijos lietuvių bendruomenės pirm. R. Burbaitė-Trofimenko atsako į žurnalistės J. Godunavičiūtės, taipgi buvusios tremtinės, klausimus, išspausdintus *Pasaulio lietuvio,* 2003 m., 7-8 nr. Š.m. pavasarį Maskvoje įvyko visų Rusijos kraštų LB atstovų suvažiavimas. Jame buvo tartasi, kaip geriau spręsti skirtingų kraštų lietuvių problemas siekiant bendrų lietuvybės išsaugojimo tikslų. Tai esą padaryti nelengva, nes pvz. tolimo Sibiro užkampių lietuvių rūpesčiai yra skirtingi. Jakutijos LB pirmininkės motina su dukterimi į Altajaus kraštą buvo ištremta 1941 m. birželio 14 d. Netrukus iš Altajaus tremtinės buvo išvežtos į Laptevų jūros salas. Ten ji ir gimusi. Motina, kai ji susirgo, prašė Dievą, kad ją pas save pasiimtų, nes tame pragare motina nemačiusi kitos išeities. Bet ji likusi gyva. Dabar gyvenanti Jakutske, turinti darnią, bet mišrią šeimą. Vyras teisininkas, duktė taip pat. Dažnai atvažiuodama į Lietuvą įsitikinusi, kad čia negautų jokio darbo, nebūtų kur ir gyventi. Jakutske ji su vyru pripažinti nukentėję nuo Stalino priespaudos ir gauna priedą prie pensijos. Nemokamai gali važinėti, turi lengvatų už miesto paslaugas. Ji džiaugiasi, kad Pasaulio lietuvių bendruomenė savo veikla apėmusi viso pasaulio lietuvius. Vietiniai lietuviai stengiasi steigti mokyklėles, kad jų vaikaičiai pramoktų lietuviškai. Jie yra siunčiami taip pat į vaikų stovyklas Lietuvoje. Tik esą labai nemalonu išgirsti, kai tautiečiai Lietuvoje, patogiai įsikūrę, nenori leisti savo vaikų į stovyklas, kuriose yra rusiškai kalbančių bendraamžių. Taip ir pradeda galvoti, kad nei jie, nei jų vaikai bei vaikaičiai nėra reikalingi tėvynėje... **J. Andr.**

• Namai be lietuviškos spaudos – tai namai be tautinės šviesos.

BPL Import/Export
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
SKAMBINTI
Petras Brasas
(905) 383-1650

RE/MAX FOUR SEASONS REALTY LIMITED
Associate Broker, 67 First Street
Collingwood, Ontario L9Y 1A2

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į
Angelę Šalvaitytę, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovę.
Ji mielai jums patarnaus.
Darbo tel. 705-445-8500
Namų tel. 705-429-6428
Elektroninis paštas: angie@angiesalvaitis.com
Tinklavietė: www.homesgeorgianbay.com

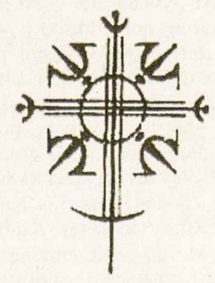

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"
Lougheed Funeral Home
Žmonės, kurie atjaučia kitus
Sudbury Ontario

PĖDOS SPECIALISTAS
CHIROPODIST ROBERTAS NEKRAŠAS

- KULNO SKAUSMAI
- PĖDOS SKAUSMAI
- PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
- NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
- ĮAUGĘ NAGAI
- VIETINĖ NEJAUTRA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
- SENIORŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA
- VAIKŲ EISENOS NESKLANDUMAI
- PLOKŠČIAPĖDYSTĖ IR EISENOS SUTRIKIMAI
- PĖDOS DEFORMACIJŲ TAISYMAS ORTOPEDINIAIS INDĖKLAIS
- PRIIMAME VISUS PLANINIUS DRAUDIMUS
- STERILŪS ĮRANKIAI

LIGONIUS PRIIMAME:
352 WILSON ST. E., ANCASTER, Ont. TEL 905 648-9176

SU ŠTURMU
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
LĖKTUVU arba LAIVU
905•271•8781
PETRAS ŠTURMAS
Paėmimas iš namų pagal susitarimą iš Toronto, Hamiltono, Niagara Falls, Londono, Wasaga Beach apylinkių

Pirmasis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –
"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125
Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos. Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.
AKTYVAI PER 45 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		PASKOLAS	
kasd. pal. čekių sąsk. iki	0.75%	Asmenines nuo	6.50%
santaupas	1.00%	nekiln. turto 1 m.	4.55%
kasd. pal. taupymo sąsk.	0.75%		
INDĖLIAI:			
90 dienų indėlius	1.55%		
180 dienų indėlius	1.55%		
1 m. term. indėlius	2.25%		
2 m. term. indėlius	2.50%		
3 m. term. indėlius	2.75%		
4 m. term. indėlius	3.00%		
5 m. term. indėlius	3.50%		
RRSP ir RRIF (Variable)	1.00%		
1 m. ind	2.25%		
2 m. ind	2.50%		
3 m. ind	2.75%		
4 m. ind	3.00%		
5 m. ind	3.50%		

- *Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai.*
- *Narių santaupos apdraustos TALKOS atsargos kapitalu 3 mil. dol. ir Kanados valdžios iki $100,000.00 sumos draudimu*

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"
MASTER CARD KREDITO KORTELĖ – INTERAC KORTELĖ
TINKLALAPIS: www.talka.net

Atnaujintas dėmesys Čiurlioniui

Leidėjas Jonas Petronis – jo kūrybos uolus skleidėjas

TOMAS PABEDINSKAS

Mikalojus Konstantinas Čiurlionis – neabejotinai vienas pasaulyje labiausiai žinomų Lietuvos menininkų. Tai svarbi ne tik mūsų šalies, bet ir pasaulinės meno raidos asmenybė, kūrėjas, neretai vadinamas genijumi. Ir vis dėlto kartais tenka suabejoti – ar dažnai minimas M. K. Čiurlionio vardas vis dar reiškia gyvą šio menininko atminimą, tikrą žavėjimąsi jo kūryba, ar jis jau ima virsti vien Lietuvos meno ženklu, užtikrinančiu neginčijamą mūsų kultūros vertę užsienyje bei pagarbą jai pačioje Lietuvoje? Iš tikrųjų, ar genijaus titulais neuždangstėme paties M. K. Čiurlionio asmenybės ir jo kūrybos betarpiško pajautimo, ar įvairių meno ir kultūros institucijų išaukštintas jo kūrybinis palikimas vis dar reikalauja nuoširdaus ir asmeniško kiekvieno iš mūsų santykio su juo, kad galėtume deramai jį įvertinti, o galbūt tokį santykį atstoja kaip duotybė suprantamas menininko genialumas?

Vis dėlto yra žmonių, kuriems M. K. Čiurlionio kūryba tapo neatskiriama gyvenimo dalimi, neišvengiama ir nepaaiškinama kaip meilės jausmas. Privačios leidyklos steigėją Joną Petronį klausimas, kodėl jis didžiąją savo gyvenimo dalį paskyrė šio menininko muzikinių ir dailės kūrinių leidybai, atrodo, stebina.

Literatūra ir menas jam buvo artimi nuo pat jaunystės. Tarpukariu, nepriklausomos Lietuvos laikais, J. Petronis dirbo Šv. Kazimiero draugijos knygyno vedėju. 1942 m. organizavo savo privačią leidyklą ir prekybą muzikine literatūra Kaune, Laisvės alėjoje ir pradėjo spausdinti lietuvių kompozitorių kūrinius, taip pat ir M. K. Čiurlionio. Vėliau dirbo LTSR valstybinėje leidykloje knygyno vedėju, valstybinėje grožinės literatūros leidykloje.

Jau sovietmečiu, laisvu nuo oficialaus darbo metu, J. Petronis pradėjo rūpintis M. K. Čiurlionio dailės darbų reprodukcijų išleidimu. Jis buvo bene vienintelis, kuriam leista iš muziejaus skolintis originalius paveikslus ir vežtis į "Spindulio" leidyklą, kurioje tekdavo ilgai vargti tuometinėmis techninėmis galimybėmis stengiantis atkurti kiek galima autentiškesnį originalių darbų vaizdą. Jau 1968 m. buvo išleistas pirmasis didelio formato M. K. Čiurlionio darbų reprodukcijų rinkinys. Pagaliau 1990 m. spalio 25-ąją dieną J. Petronis atkūrė leidėjo teises ir įregistravo savo vardo leidyklą, kuri įsikūrė Kauno centre, netoli Laisvės alėjos. Nedideliame, pastogėje esančiame kambarėlyje leidybai buvo parengta daugybė M. K. Čiurlionio kūrybai skirtų leidinių, atvirukų rinkinių, plakatų, o iš viso išleista daugiau nei 100 pavadinimų leidinių. Nors spausdinti įvairių autorių – J. Gaidelio, J. Gruodžio, V. Jakubėno, J. Kačinsko, V. Kuprevičiaus – kūriniai, priskiriami lietuviškos muzikos klasikai, tačiau didžiausias dėmesys vis dėlto skirtas M. K. Čiurlionio muzikiniam palikimui. Išleista visa kvartetinė, chorinė jo sukurta muzika, dabar, padedant V. Lansbergiui, leidybai ruošiami fortepijoniniai kūriniai. Atskirai paminėti verta 2000 m. išleistą M. K. Čiurlionio simfoninę poemą „Jūra", skirtą jo 125-osioms gimimo metinėms. Šį leidinį Romaldas Misiukevičius, padedantis J. Petroniui atlikti daug jėgų ir laiko reikalaujantį leidybininko darbą, vadina didžiausiu ir sudėtingiausiu XX š. muzikiniu leidiniu Lietuvoje. Jo nuopelnai sulaukė ir oficialaus įvertinimo – 2001 m. jis apdovanotas Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino ordino medaliu.

J. Petronio leidyklos veikla reikšminga ne vien dėl joje parengtų leidinių gausos. Svarbu tai, kad čia vis dar gyva romantizmo dvasia - menas ir menininkas čia išlaiko išskirtinį statusą, kuris sunkiai įsivaizduojamas šiuolaikinio meno, dažnai nulemto madų ir įvairių institucijų įtakos, kontekste. Kita vertus, romantinis kūrėjo idealizavimas gyvo, asmeniško sąlyčio su jo menu nepavertė genijaus garbinimu, dažnai dvelkiančiu snobizmu. Tik kelios kasdienio J. Petronio darbo detalės neleis suabejoti jo santykio su M. K. Čiurlionio menu autentiškumu – mažame kambarėlyje, kurio didžiąją dalį užima įvairūs leidiniai ir archyviniai rinkiniai, nuo aušros iki vėlaus vakaro, kiek leido jėgos, rankiniu būdu buvo rengiami leidinių maketai.

Grįžkime prie klausimo pačiam leidyklos steigėjui. Mat jo ištarti žodžiai, bandant paaiškinti, kas paskatino tiek daug jėgų skirti M. K. Čiurlionio kūrybos leidybai, geriausiai byloja apie ypač asmeniską ir tikrą J. Petronio ryšį su šio menininko kūryba: "Aš gimiau tais pačiais metais, kai Čiurlionis mirė" – sako jis ir šypsosi nušviestas pro langus krentančių rudens saulės spindulių.

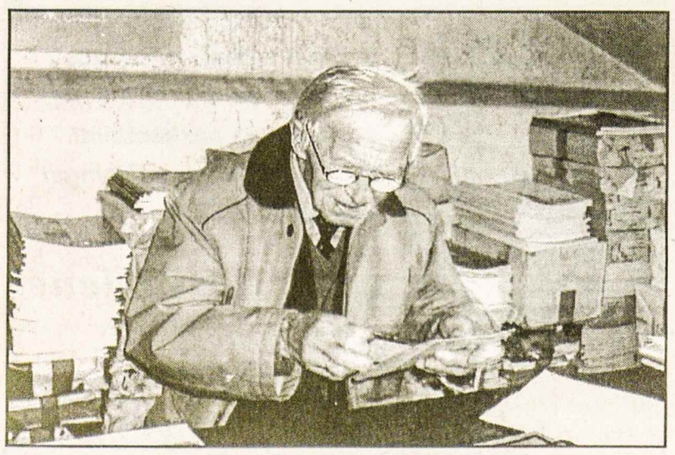

Jonas Petronis, Čiurlionio kūrinių leidėjas, savo darbo kabinete Kaune
Nuotr. J. Sakalauskienės

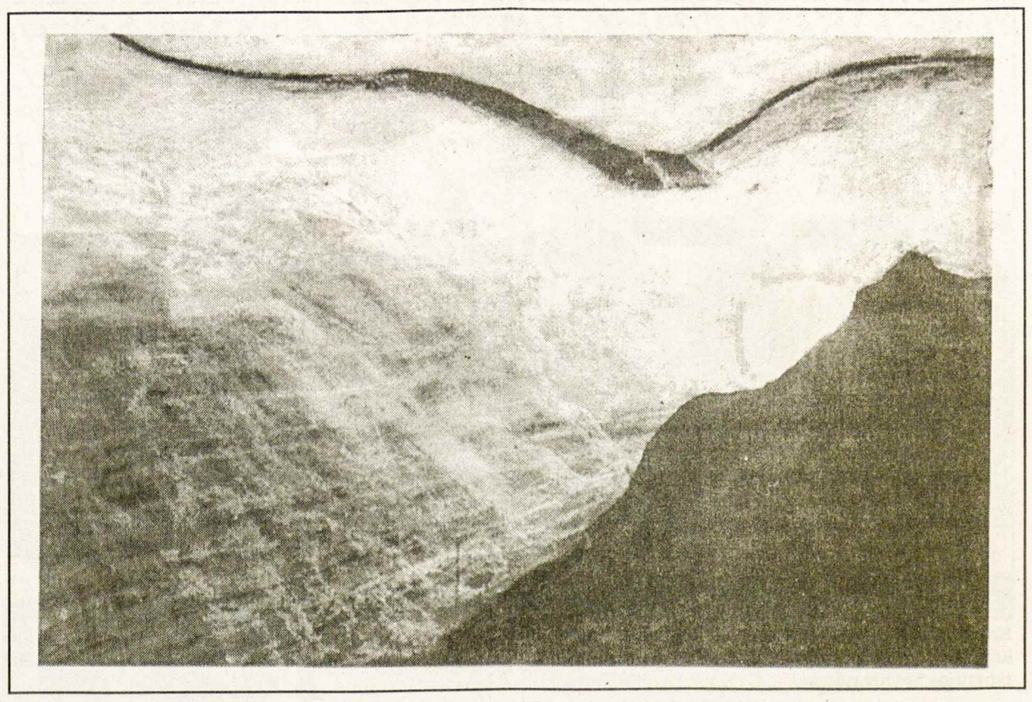

Dail. Mikalojus Konstantinas Čiurlionis, *Žinia,* 1904-1905

Jeigu salė bus ir tuščia...

Dar vienas žiburys užgeso mūsų padangėje – aktorė Elena Dauguvietytė-Kudabienė

GENOVAITĖ BREICHMANIENĖ

Ilgai laukiau pasirodant nekrologo apie a.a. Eleną Kudabienę, kuri su mumis hamiltoniečiais atsiskyrė 2003 liepos 22 d. Rodos paliko didelį būrį "Aukuro" aktorių, draugų ir pažįstamų, kurie galėjo vieną kitą žodį apie ją pasakyti, nes ji visą savo kūrybinį talentą, visą laisvalaikį dar ir su kaupu atidavė mūsų telkiniui. Galvodama, kad užmarštin nenueitų ir jos atminimas, kaip nuėjo a.a. Vaclovo Verikaičio, kun. B. Jurkšo, Alekso Paulionio ir kitų, kurie savo darbu ir pasišventimu paliko pėdsakus lietuvių kultūriniame gyvenime.

Su velione susipažinau dar Vokietijoje Liubeke, kur ji kurį laiką gyveno. Ten ji pasireikšdavo kaip deklamatorė, o kartais ir dainininkė. Kai 1950 metų vasarą mūsų šeima apsigyveno Hamiltone, sužinojome, kad Hamiltonas turi dramos teatrą. Ankstyvą rudenį nuskubėjome į premjerą. Vaidino Putino *Valdovo sūnų.* Po Vilniaus dramos teatro su Henriku Kačinsku ir režisieriumi R. Juknevičium varganas ir mėgėjiškas atrodė tas pastatymas, nes ir butaforija, ir drabužiai ir dekoracijos buvo mėgėjiškos. Pagaliau ir pats teatras, džiuginęs mus 50 su viršum metų, vadinosi mėgėjų teatru "Aukuru". Grįždami iš tos premjeros vis tik džiaugėmės, kad Hamiltone turėsime ir dramos teatrą. Pamažu mes kūrėmės svetimam krašte, kūrėsi ir kiti meniniai vienetai, tarp kurių augo, stiprėjo ir "Aukuras".

Išskiriant pačią režisierę Eleną Dauguvietytę-Kudabienę, jokio kito profesionalo aktoriaus Hamiltone nebuvo. Tad jos darbas buvo labai sunkus, reikalaująs nepaprastos kantrybės ir pasišventimo. Kilusi iš Dauguviečių aktorių šeimos ir nuo jaunystės degusi meile teatrui, ji ir gyveno tuo jausmu. "Aukuras" tapo jos šeimos nariu, kuriam ji skyrė nemaža laiko, kartais atitrūkdama ir nuo šeimos. Savo "Aukurui" aktorius ji pasirinkdavo iš mūsų žmonių pagal vaidmeniui tinkamą amžių. Jeigu ji sugalvodavo, kad tas žmogus tinka jos numatytam personažui, tol su juo kalbėdavo ir įtikinėdavo, kad jis sugebės pasidaryti aktorium, kol pagaliau išgaudavo sutikimą ir pradėdavo su juo dirbti. O tas darbas nebuvo lengvas, nes kai kurie jos aktoriai su scenos menu niekados nebuvo susipažinę. Ne tik pati vaidyba, bet ir drabužiai, grimas, dekoracijos ir kita butaforija buvo ant jos pečių. Ji labai mylėjo savo šeimą, bet nemažiau mylėjo ir sceną. Jeigu kartais auditorija būdavo negausi, ji publiką išbardavo, sakydama: "Jeigu salė bus ir tuščia, aš vis tiek vaidinsiu pati sau..."

Ji dažnai sakydavo, kad ji ne režisierė, o tik aktorė. Bet bemokydama kitus, kurdama mizanscenas, mokydama laikysenos, kalbos ir judesių meno ji pati pasidarė režisiere ir išlaikė "Aukurą" aktyvų 50 su viršum metų. Išeivijoje nežinau nei vieno taip ilgai dirbusio dramos teatro. Iš spaudos žinome, kad kurį laiką gražiai dirbo Detroito dramos teatras, dar vis sėkmingus pastatymus suruošia Los Angeles lietuvių telkinys, paskutiniuoju metu ir Čikaga turi savo dramos teatrą. Hamiltonas laimingas, kad čia įsikūrė Kudabų šeima, kad E. Kudabienė iki paskutinės savo gyvenimo minutės degė meile scenos menui. Jos paruošti aktoriai kartais tikrai pasidarydavo įtikinančiais scenos žmonėmis ir pasilikdavo "Aukuro" nariais ilgam. Jai niekados nepritrūkdavo idėjų ir sumanymų vienaip ar kitaip pasirodyti. Niekada "Aukuras" neatsisakė dalyvauti kokiam nors minėjime su deklamacijomis, vaidinimų ištraukomis ar panašiai.

Ji žinojo kuo skiriasi profesionalas aktorius nuo mėgėjo. Jeigu ji norėdavo pradžiuginti hamiltoniečius, pasikviesdavo tokius aktorius kaip Henriką Kačinską. Pastarasis atvyko porai savaičių, padirbėjo su "Aukuro" žmonėmis ir kartu su jais suvaidino Grušo *Tėvą.* Tai pakėlė visų aktorių nuotaiką ir dar labiau pastūmėjo juos eiti tuo keliu. "Aukuras" pradėjo ieškoti patogesnių scenų su geru apšvietimu. Grimo ir perukų specialistas S. Ilgūnas, kuris atvykdavo iš Ročesterio, pasidarė nuolatiniu "Aukuro" svečiu. Paskutiniu laiku labai trūko vyrų, tad ji atrado išeitį "pasiskolinti" iš Toronto "Aitvaro". Net ir sunkios ligos varginama a.a. velionė nepasidavė. Vis skaitė veikalus, ieškojo kur mažiau aktorių reikia ir žadėjo dar vieną premjerą surengti.

Artėjant gyvenimo pabaigai, jos didžiausia svajonė pasirodyti televizijoje kaip tikrai aktorei išsipildė. Ji pradėjo vaidinti reklamose, o vėliau ir keliuose filmuose kur reikėjo su akcentu kalbančios vyresnio amžiaus moters. Ji ir "Aukuro" pastatymuose vis surasdavo kokį nors vaidmenį ir sau ir į jį sudėdavo visą savo širdį, nes tikrai ji buvo aktorė. Dalyvavo ir Birutės Pūkelevičiūtės filme *Aukso žąsis.*

Sovietų ir vokiečių okupacijos metais Lietuvoje labai sėkmingai įsikūrė ir veikė "Liaudies ansamblis", o pagal jo pavyzdį Vokietijoje lietuvių stovyklose veikė net keturi ansambliai. Kai mūsų meniniai vienetai Hamiltone šiek tiek sustiprėjo, mudvi su velione nutarėme pabandyti ką nors panašaus padaryti sujungus "Aukuro" aktorius, "Gyvataro" šokėjus ir Aušros Vartų parapijos chorą. Nuolatinio dirigento Hamiltonas niekada neturėjo, bet tuo laiku atvyko muzikas kun. B. Jurkšas, kuris mielai sutiko susijungti ir pastatyti lyg ir ansamblinį pasirodymą. Labai sėkmingai rampos šviesą išvydo Juozo Krūmino *Pabaigtuvės,* o vėliau ir *Sekminių vainikas.* Dar paruošėme kaimo buities vaizdelių ir su dirigentu A. Paulioniu. Kudabienei tekdavo viso pastatymo režisūra, o ir svarbiausi aktoriai buvo parenkami iš "Aukuro" narių. Su šiais vaidinimais aplankėme ir artimesnių apylinkių lietuvius.

A.a. ELENA DAUGUVIETYTĖ-KUDABIENĖ

Kaip ir visuose meniniuose vienetuose, žmonės keisdavosi – vieni ateidavo, kiti išeidavo, ir vėl darbas prasidėdavo su nauju personalu. "Aukuras" yra pastatęs ir labai gerai pavykusių veikalų. Tai A. Rūko *Dundulis ir Bumbulis,* K. Binkio *Atžalynas,* A. Alanto *Gulbės giesmė,* Grušo *Tėvas* ir kiti. Keitėsi veidai, keitėsi pastatymai, tik "Aukuras" ir jo širdis E. Dauguvietytė-Kudabienė liko ta pati. Ir kai mes 2003 m. liepos 22 d. atsisveikinome ją paskutinį kartą, atrodo, kad Hamiltono lietuvių telkinys pasilieka nebe tas, nes iš mūsų sparčiai retėjančių eilių pasitraukė nepaprastai spalvinga asmenybė.

Šiuos savo prisiminimus ir mintis užbaigsiu žodžiais, kuriais aš pasveikinau "Aukurą", švenčiantį 50 m. sukaktį 1998 m:

"(...) Daug gražių žiburėlių, suspindėjusių mūsų padangėje, laiko tėkmėje užgeso, palikdami tik prisiminimų gausybę. Tu, Nele, neleidai 'Aukurui' užgesti, vesdama jį per visas kliūtis, kurių niekada netrūko. Tu džiaugeisi 'Aukuro' pasisekimais, nepasidavei nesėkmei, savo ryžtu nugalėdama visa, nes Tavo širdyje degė kūrybinė ugnis, neleidžianti nurimti. Hamiltono lietuvių kolonijai suteikei daug dvasinės atgaivos valandų, linksminai mus besijuokdama iš visų mūsų ydų, privertei susimąstyti rimtais išeivio gyvenimo momentais, praturtinai monotoniškas kasdienybės dienas...

Dar tik vakar, rodos, nuskambėjo "Pirmas skambutis", kai mes visi jauni, energijos ir ryžto pilni, žadėjome kalnus nuversti, o dabar jau 50 metų nuriedėjo pakalnėn... Tačiau reikia džiaugtis, kad tie metai buvo turtingi, našūs ir gausūs pasiekimais... 'Aukuras' dar vis liepsnoja, o jo širdis esi Tu, Nele, ir neleidi jam užgesti... Tau priklauso mūsų visų padėka ir pagarba..."

Ilsėkis ramybėje!

Ataudai

Rytas ruošias įprastai kelionei.
Skubiai aš rengiuos keliaut su jais.
Atsiduodu noriai jo malonei,
net negeisdamas visai dvejot...

Bunda žemė, saulės pamyluota,
kai rasota pieva aš brendu,
kad vėl sėdęs į svajonių luotą,
plaukčiau savo drobei ataudų.

Paukščio giesmę skardžią aš
įausiu,
grakštų saulės šokį vandeny,
vėjo dvelksmą medyje
švelniausią,
gaivią žemės jėgą želmeny.

Ir vaivorykštės spalvingą šuolį
pačioje paskliautėje dangaus
Virpesiu širdies įausiu uoliai
drobėn krašto vardą man
brangaus...

Jis su pienu motinos ant lūpų
gyvas protėvių kalba gyva.
Jį lyg varpą didvyriai įsupo,
kad skambėtų amžiais
LIETUVA.

Zigmas Pavilonis

Yra pasakyta

Žmogus retai gailisi, kad per mažai kalbėjo ir, priešingai, labai dažnai gailisi, kam kalbėjo per daug. **Ž. Labrinelis**

Jėga slypi prote. Galia be proto, tai žibintas be žvakės.
L. Tolstojus

Su žmonėmis elgiamasi taip, kaip jie yra nusipelnę savo kvailumu arba protingumu.
M. Andersenas Neksė

Mylimos moters šypsena spindi ir nakties tamsoje.
M. Jokajus

Žmogaus didybė ir ydos nesudėtos į stalčiukus, jos visos suverstos į krūvą. **B. Šo**

Jei nepasakyta priešingų nuomonių, tai nėra iš ko išsirinkti geriausiąją. **Herodotas**

Bet kokios išminties pagrindas yra kantrybė. **Platonas**

Jei žmogus pyksta, tai dar nereiškia, kad jis blogai elgiasi.
F. Dostojevskis

Ereliai skraido pavieniai, o varnos mėgsta buriuotis. Lengvabūdžiai ieško kompanijos, o išmintingieji ieško vienumos.
F. Rueckertas

Ausimis naudokis dažniau, negu liežuviu.
Seneka jaunesnysis

Darbas yra gyvenimo druska; ne tik saugo nuo sugedimo, bet ir duoda skonį. **R. Tagorė**

Dorybė turi daug gerbėjų, bet maža pasekėjų. **M. Larnis**

Gyventi – tai gimti kasdien.
A. de Sent-Egziuperi

Parinko **Vytautas Kutkevičius**

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Lituanistinių vertybių paroda *Imago Lituaniae* Chodkevičių rūmuose, Vilniuje, atidaryta rugsėjo 17 d., tęsis iki lapkričio 30 d. Joje išstatyta Vilniuje gimusio fiziko ir aistringo senovės dokumentų rinkėjo dr. Tomasz Niewodniczanski rinkinio 200 unikalių ir vertingų XIV-XIX š. Didžiosios Lietuvos Kunigaikštystės žemėlapių ir dokumentų: autentiškų pergamentų su Lietuvos valdovų ir didikų antspaudais, ankstyvosios korespondencijos pavyzdžių, autografų, garsiausių Lietuvos valstybininkų portretinių grafikos atvaizdų, įvairios ikonografinės medžiagos.

Tarp kitų rodinių parodoje pristatoma 1387 m. Lenkijos karalienės ir Lietuvos didžiosios kunigaikštienės, Jogailos žmonos Jadvygos privilegija su autentišku valdovės antspaudu, du 1549 ir 1550 m. Lietuvos ir Lenkijos valdovės Barboros Radvilaitės laiškai, unikali Mikalojaus Kristupo Radvilos Našlaitėlio Lietuvos žemėlapio versija, 1614 m. Britanijos karaliaus Charles I Stuart laiškas Lietuvos senatoriams, Rubenso piešti Vazų dinastijos valdovų portretai ir kt. Pasak Lietuvos dailės muziejaus direktoriaus R. Budrio, tai vertingiausias tokio pobūdžio privatus rinkinys. Parodą globoja prezidentas Rolandas Paksas, ją rengiant talkino Lietuvos užsienio reikalų ministerija ir Lietuvos ambasada Vokietijoje.

Andrius Mamontovas, populiarus Lietuvos dainininkas, tapo tarptautinio TV kanalo *Deutsche Welle* reportažo herojumi. Ši Lietuvai skirta laida buvo rodoma vokiečių, anglų ir ispanų kalbomis; devynios transliacijos buvo skirtos Europos valstybėms ir trys – JAV. Reportažo autorė vokiečių žurnalistė Franziska Fischer savo pasakojimą apie dainininką pailiustravo naujausių jo dainų *Ar tai būtum tu?, Kregždutės, kregždutės* bei *Mono arba stereo* vaizdo ištraukomis. Tai jau ne pirmas kartas, kai A. Mamontovas sulaukia Vokietijos žiniasklaidos dėmesio. Praėjusių metų gruodį pokalbį su dainininku spausdino dienraštis *Frankfurter Rundschau*, taip pat laikraščiai *Tageszeitung* ir *Junge Welt*, o kiek anksčiau pokalbiai su juo įvyko Berlyno radijo stočių "Radio Multikulti" ir "Radio Fritz" programose.

Baltadvario pilkapį Molėtų rajone, vadinamą Švedkapiais, šią vasarą tyrinėjo Kultūros paveldo centro archeologai. Tai didžiausias iš tirtų pilkapių Lietuvoje – jo skersmuo 26 metrai, aukštis 2 metrai. Prieš tyrimus buvo padaryti tikslūs topografiniai matavimai, naudojant šiuolaikines technologijas, palydovines padėties nustatymo sistemas. Šis pilkapis unikalus tuo, kad jam būdingi visų Rytų Lietuvos pilkapių egzistavimo laikotarpio, V-XII š., požymiai. Pilkapyje aptikta didelių akmenų, juosusių sanpilą, fragmentai, duobė iškasta rengiant mirusiojo deginimo ir laidojimo vietą bei griovys aplink sanpilą. Aptikta ir titnaginių akmens amžiaus radinių. Netoli pilkapio, šalia senojo Vilniaus-Rygos kelio, nustatyta XVI-XVIII š. karčemos vieta, kurioje rasta archeologinių dirbinių: spyna, įtveriamasis peilis, batų apkaustai ir kt.

Lietuvos valstybinis operos ir baleto teatras tapo "Opera Europa" sąjungos nariu. Ši Briuselyje įsikūrusi labdaros kultūrinė organizacija turi 21 narį; jai vadovauja 15 žmonių renkama taryba, skirianti iš savo tarpo sąjungos direktorių. Šiuo metu jai vadovauja Nicholas Payne, kuris paskelbė savo 3 metų veiklos planą: suformuoti duomenų bazę apie atskirų operos trupių pastatymus, atlikėjus, finansinius išteklius ir techninę įrangą; teikti tarptautinės teisės patarimus ir darbo pasiūlymus, sukurti stipendijų sistemą stažuotėms, tarptautiniu lygiu bendradarbiauti su "Opera America", Europos komisija, valstybiniais fondais, kultūros, švietimo ir socialinėmis institucijomis. Kitas metinis sąjungos susirinkimas vyks š.m. lapkričio 14-16 d.d. Madrido *Teatro Real.* Jame žada dalyvauti ir LVOB teatro direktorius G. Kėvišas.

Šiaulių miesto taryba garbės piliečių titulus suteikė trims žinomiems šiauliečiams: dailininkui Antanui Krištopaičiui, buvusiam miesto vadovui inžinieriui Povilui Morkūnui ir Šiaulių universiteto profesoriui Kazimierui R. Župerkai. Dail. A. Krištopaitis, 82 m. amžiaus, savo piešiniuose daugiausia vaizdavo liaudies architektūros paveldą: 600 šventovių, apie 200 senųjų malūnų, daug istorijos ir gamtos paminklų. P. Morkūnas buvo miesto Vykdomojo komiteto pirmininkas sovietų laikais, daug nusipelnė miesto plėtrai, vandentvarkai. Prof. K. R. Župerka vadovauja Šiaulių universiteto Lietuvių kalbos katedrai, yra Valstybinės lietuvių kalbos komisijos narys, parašęs keletą vadovėlių ir kalbotyros studijų. Šiauliai dabar turės 13 miesto garbės piliečių.

G.K.

(ELTOS, *Lietuvos ryto,* BNS, *7 meno dienos,* LGTIC informacija)

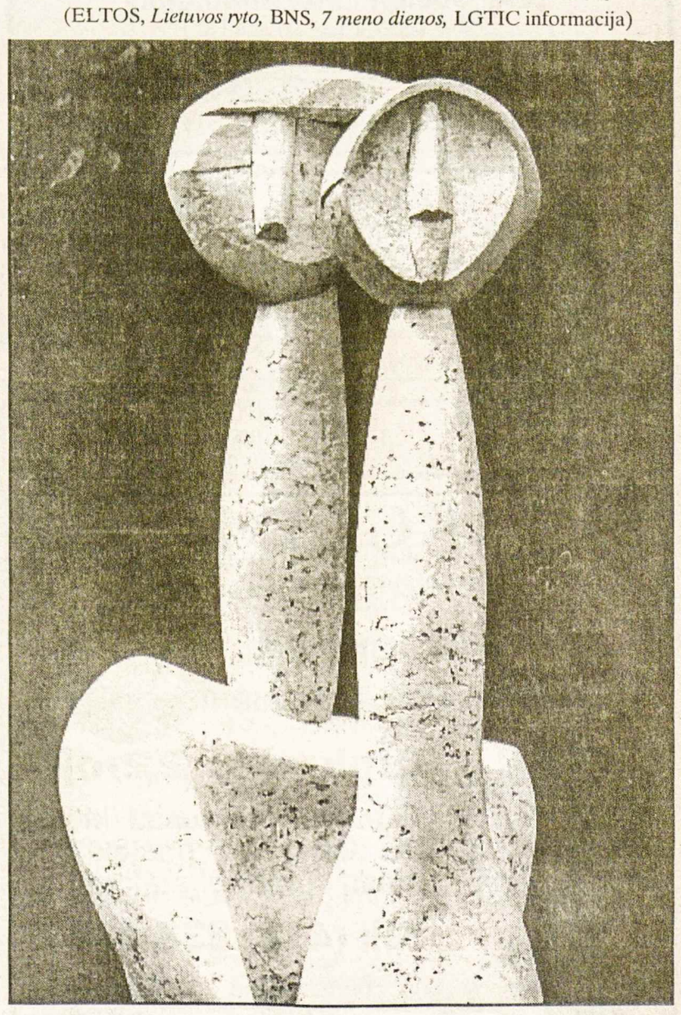

VINCAS JOMANTAS, *Dvi galvos* (1957), 71 x 31 x 31 cm
Nuotr. iš parodos katalogo

PRISIKĖLIMO KREDITO KOOPERATYVAS

3 Resurrection Rd., Toronto, ON M9A 5G1
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilyje tel.: 905 566-0006 Fax: 905 566-1554

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 8.30 v.r. iki 12.45 v.p.p.
ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

AKTYVAI per 62 milijonus dolerių

MOKA UŽ:	
90-179 d. term. ind.	1.25%
180-364 d. term.ind.	1.55%
1 metų term. indėlius	1.75%
2 metų term. indėlius	2.00%
3 metų term. indėlius	2.35%
4 metų term. indėlius	2.75%
5 metų term. indėlius	3.05%
1 metų GIC-mėn.palūk.	1.50%
1 metų GIC-met. palūk.	2.00%
2 metų GIC-met. palūk.	2.25%
3 metų GIC-met. palūk.	2.60%
4 metų GIC-met. palūk.	3.00%
5 metų GIC-met. palūk.	3.30%
RRSP, RRIF ir OHOSP "Variable"	1.00%
RRSP ir RRIF-1 m.term.ind.	2.25%
RRSP ir RRIF-2 m.term.ind.	2.50%
RRSP ir RRIF-3 m.term.ind.	2.85%
RRSP ir RRIF-4 m.term.ind.	3.25%
RRSP ir RRIF-5 m.term.ind.	3.55%
Taupomąją sąskaitą iki	1.00%
Kasd. pal. taupymo sąsk.	1.00%
Kasd. pal. čekių sąsk. iki.	1.00%
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.	0.40%

IMA UŽ:	
Asmenines paskolas nuo	5.50%
Sutarties paskolas nuo	5.50%
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	3.95%
2 metų	4.00%
3 metų	4.45%
4 metų	5.00%
5 metų	5.20%
Su keičiamu nuošimčiu 1, 2, 3 metų	4.50%

Duodame CMHC apdraustas nekilnojamo turto paskolas

Duodame komercines nekilnojamo turto paskolas

Duodame asmenines paskolas iki $100,000 ir nekilnojamo turto paskolas iki 95% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (travellers cheques) JAV, Kan. ir EURO valiuta. Dauguma patarnavimų teikiami nemokamai: spausdiname asmeninius ir biznio čekius, apmokame įvairias sąskaitas.

Kiti patarnavimai *"INTERAC-PLUS" kortelė*

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

APLANKYKITE MŪSŲ TINKLALAPĮ: www.rpcul.com

ADVOKATAS
VICTOR RUDINSKAS
Tel. 416 240-0594

27 John Street, Toronto, Ontario M9N 1J4
(arti Lawrence Ave. W. ir Weston Road)

HOMELIFE
HomeLife Realty Plus Ltd.
2261 Bloor Str. W.
Toronto, Ont. M6S 1N8

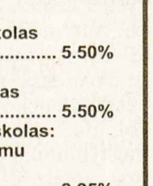

NIJOLĖ B. BATES
Tel. (416) 763-5161
Fax: 416 763-5097
Prašau kreiptis visais namų pirkimo-pardavimo reikalais. Patarnauju lietuvių visuomenei 16 metų

SCARLETT-EGLINTON, 3 miegamųjų "condo". Pasakiškai gražus vaizdas, matosi golfo aikštelė ir upė bei Toronto miestas. Visuose kambariuose kietos grindys, pagerinta virtuvė. Paskubėkit - pomirtinis pardavimas. Prašo $229, 500.

SKAMBINTI
TEODORUI STANULIUI, B.A.
Associate Broker
416-879-4937
RE/MAX WEST REALTY Inc. Tel. 416 769-1616; namų 416 231-4937

DR. STASYS DUBICKAS
DANTŲ GYDYTOJAS
398 Guelph Line, Burlington
(tarp QEW ir Lakeshore Rd.)
Privati AUTO-AIKŠTĖ ("parking")
(905) 333-5553
TAIP PAT PRIIMA PACIENTUS TORONTE – 2373 BLOOR ST.W.

ROCK OF EUROPE INC.
GRANITO PAMINKLAI, BRONZOS LENTOS

AUKŠTOS KOKYBĖS DARBAS
GERIAUSIOS RŪŠIES GRANITAS
PROFESIONALUS PATARNAVIMAS
RAŠTIŠKA GARANTIJA
(416) 232-1250
83 SIX POINT ROAD
(Į PIETUS NUO BLOOR, NETOLI ISLINGTON)
TORONTO, ON M8Z 2X3

MARGUTIS
4134 Dundas St. West, Toronto, ON,
M8X 1X3 Fax: (416) 233-3042

Paskutinė data kalėdiniams siuntiniams –

lapkričio 22-oji
Siuntiniai vėliausiai iki tos dienos turi pasiekti mūsų centrinę įstaigą!
Tel: (416) 233-4601

$3.00* off COUPON $3.00* off
for 1 parcel
* coupon is valid only at "Margutis-Pysanka" head office

Kanados irkluotojų komanda, laimėjusi pasaulio čempionatą. Viduryje ranką iškėlęs lietuvis Juozas Stankevičius iš Dundas, Ont. Nuotrauka daryta 2002 m. rugsėjo mėn., kai ši komanda laimėjo aukso medalius Ispanijos Seville mieste

KANADOS ĮVYKIAI

(Atkelta iš 1-mo psl.)

pirmininko rezidencijos atnaujinimas kainavo 1.2 mln. Pretendentas į ministerius pirmininkus Paul Martin pasiūlė, kad generalinės gubernatorės pristatyta ateinančių metų sąmata būtų sumažinta vienu simboliniu doleriu, tuo parodant viešą nepasitenkinimą. Sąmatos nagrinėjimas pateko po mikroskopu, kai generalinė gubernatorė suplanavo keliauti į Rusiją, Norvegiją bei Islandiją ir pažvelgti į "šiaurinių kraštų" ypatybes lyginant jas su Kanada.

Naujai susijungusios Kanados sąjungos (Alliance) ir konservatorių partijos dar nėra oficialiai pripažintos parlamente, tačiau jau pradėjo sutartinai veikti. Remdamiesi neoficialiais pranešimais, jų vadovai parlamento darbotvarkės klausimų metu pakaitomis spyrė ministerio pirmininko pavaduotoją John Manley pasisakyti apie pinigų švaistymą. Oficialus valstybės revizoriaus pranešimas tuo reikalu žada būti parlamentui pateiktas tik lapkričio 25 d.

Pramonės ministeris Allan Rock 2001 metais, būdamas sveikatos ministeriu, atostogavo stambaus pramonininko Irving vasarvietėje, į kurią jis skrido Irving bendrovės lėktuvu. Per pora metų Irving laivų statybos įmonė gavo 55 mln. dol. paramą. A. Rock teisinasi, kad jis tuo metu nieko bendro neturėjo su pramone, o paramos reikalas buvo diskutuotas ir pritartas parlamente. Tikimasi, kad nuo sausio 1 d. įsigalios naujas įstatymas, kuris griežtai nustatys dovanų priėmimo taisykles valdininkams.

Naujai išrinktas Ontario provincijos premjeras Dalton McGuinty spalio 23 dieną buvo prisaikdintas parlamente. Buvo renkami 103 parlamento nariai, iš kurių 72 vietas užėmė liberalai, 24 – konservatoriai ir 7 – naujieji demokratai. Tą pačią dieną buvo prisaikdinti ir 22 naujojo kabineto ministeriai.

Kanapių pluoštas jau pradėtas naudoti Kanadoje ir yra laikomas kaip aukštos vertės medžiaga promonėje. Tikimasi, kad kanapės bus naudojamos drabužių, popieriaus, tepalams ir dažų gamyboje. Pramonei skirtos kanapės turi labai mažą kiekį THC – svaiginamų vaistų. Ontario yra ideali kanapių auginimui vieta, tačiau Ontario valdžia kontroliuoja ir šios komercinės kanapių rūšies auginimą. JAV bet kurios rūšies kanapių auginimas yra nelegalus. Kanapių pluošto naudojimo mintis kilo Europoje, kai Mercedes-Benz panaudojo jį vietoj stiklo pluošto vidaus užbaigimui. Kanadoje pirmieji automobiliai, naudojantys kanapių pluoštą vidaus įrengimui, yra Chrysler-Sebring. Šiuo metu yra bandoma rasti platesnę dirvą kanapių pluošto ir kitų iš jų kilusių produktų naudojimui. Fordo automobilių bendrovė taip pat bando šį pluoštą.

Otavos orauosčio imigracijos kontrolės išvengė daugiau kaip 200 iš 889 per Londoną (DB) atskridusių žmonių. Šios spragos nepastebėjo imigracijos tarnautojai, kol jiems nepranešė patys keleiviai. Naudojant lėktuvo įgulos sąrašus, visi keleiviai buvo surasti, patikrinti ir tinkamai perėjo imigracijos kontrolę, nors jie ir buvo susimaišę su vietinio susisiekimo keleiviais. Manoma, kad tai įvyko dėl imigracijos tarnautojų nesiorientavimo naujame orauostyje ir kad lėktuvas atskrido visu pusvalandžiu anksčiau nei tikėtasi.

Kanados diabetikų draugijos suvažiavime Otavoje buvo pasisakyta, kad ne cukrus sukelia vadinamąją cukraus ligą, bet nutukimas ir per menkas fizinis veiklumas. Daugiau nei 16 milijonų, arba pusė visų Kanados gyventojų yra šios ligos kandidatai, tačiau ji daugiausia pasireiškia tik asmenims daugiau nei 45 metų amžiaus. Ši riba per pastaruosius kelerius metus sumažėjo į 40 metų. Šiuo metu yra daugiau negu du milijonai diabetikų, tačiau trečdalis diabetikų net nežino, kad jie jau serga šia liga, o sužino tik tada, kai ši liga pasiekia pavojingą laipsnį. Halifakse paskelbti širdies ligų ir kraujotakos tyrimų duomenys nustatė, kad sutrikimus patiria tie asmenys, kurie rūko, yra nutukę ir nesimankština. Yra svarbu prisilaikyti tinkamos dietos, palaikyti normalų svorį, kasdien pasimankštinti ar pasivaikščioti bent 30 minučių ir bent kartą per metus pas daktarą nuodugniai pasitikrinti savo sveikatą.

Apie 10 metų trukęs ginčas parlamente dėl žmogaus ląstelių dirbtinio dauginimo ir komercinio "įsčios nuomojimo" baigėsi jo draudimu. Įstatymas įsigalios po to, kai jį patvirtins senatas. Tačiau, jei tai nebus spėta padaryti prieš naujos vyriausybės sudarymą, svarstymai gali būti vėl atgaivinti, ir teks vėl tuo reikalu balsuoti.

• **Gyvenimas be lietuviškos spaudos yra bėgimas nuo savo tautos.**

SMITH MONUMENT CO. LTD.
(nuo 1919 metų)
▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
▲ Puošiame lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.
Skambinti tel. 416 769-0674
Adresas: 349 Weston Road (tarp Eglinton ir St. Clair), Toronto, Ontario M6N 3P7

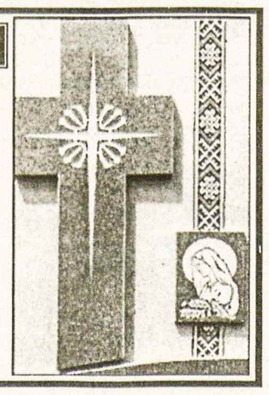

Sportas

Žinios iš Lietuvos

KREPŠINIS: Po pirmojo rato, su garsaus centro A. Sabonio pagalba, į pirmąją vietą iškilo Kauno "Žalgiris", nugalėjęs Vilniaus "Lietuvos rytą" 77:73. LKL varžybų lentelė: 1. Kauno "Žalgiris", 2. Vilniaus "Lietuvos rytas", 3. Vilniaus "Sakalai", 4. "Šiauliai", 5. Mažeikių "Nafta", 6. Kaipėdos "Neptūnas", 7. Panevėžio "Aukštaitija", 8. Alytaus "Alita", 9. Kėdainių "Nevėžis", 10. Kauno "TOPO centras-Atletas". Trumpai lankėsi Lietuvos krepšinio rinktinės trenerio asistentas ir vienas iš NBA "Dallas Mavericks" klubo vadovų Don Nelson ir pasiūlė A. Saboniui grįžti į NBA. Pasak JAV žiniasklaidos, D. Nelson tvirtino komandos paraiškoje palikęs laisvą vietą, jei Kauno "Žalgirio" vidurio puolėjas A. Sabonis sutiktų prisidėti prie Dallas klubo.

FUTBOLAS: Užsibaigus Lietuvos futbolo A lygos pirmenybėms, komandos išsidėstė taip: 1. Kauno "FBK", 2. Panevėžio "Ekranas", 3. Rūdiškių "Vėtra", 4. Vilniaus "Žalgiris", 5. Klaipėdos "Atlantas", 6. Marijampolės "Sūduva", 7. Vilniaus "Šviesa", 8. Šiaulių "Sakalas".

ŠOKIAI: Klaipėdos "Žuvėdros" šokių ansamblis Čekijoje vykusiose pirmenybėse vėl laimėjo pirmąją vietą ir liko stipriausias Europoje. Antri ir treti liko liko vokiečių Achen ir Diuseldorf ansambliai.

*

NETEKTIS: Š.m. spalio 24 d. po ilgos ligos mus paliko senesniems Toronto sportininkams gerai žinomas, a.a. Leonardas Kirkilis. Nors jis pats ir nesportavo, bet buvo didelis entuziastas žiūrovas, ypač futbolo ir krepšinio. Be to, jis labai dosniai pinigais yra prisidėjęs prie TLSK "Vytis", ŠALFAS Sąjungos leidžiamos išeivijos sporto spaudos bei kitų lietuviškų organizacijų išlaikymo. Jo kūnas sudegintas, pelenai bus nuvežti į Lietuvą ir palaidoti su religinėmis apeigomis tėviškės kapinėse. **V.P.**

Kanados moterų futbolo (soccer) rinktinė jau yra užsitikrinusi, jei ne bronzos medalį, tai bent 4-tą vietą. Tai turės paaiškėti po rungtynių su JAV moterų rinktine Kalifornijos Carson mieste kovo 11 d. Kanados moterų futbolo rinktinės moterys džiaugiasi pasiektais rezultatais, nes pradėdamos tarptautines rungtynes jos stovėjo 12-toje vietoje. **A.V.**

Skautų veikla

• "Romuvos Inc." valdyba dėkoja visiems, kurie taip dosniai aukojo stovyklavietės pastato remonto išlaidoms padengti. Tikimės, kad ir toliau galėsite paremti šį darbą, nes išlaidos buvo didelės, ir dar nebaigėme visų jų apmokėti. Aukojo: Prisikėlimo kredito kooperatyvas – $2500; "Talka" kredito kooperatyvas, Kanados lietuvių fondas – po $2000; "Parama" liet. kredito kooperatyvas, Toronto skautininkų draugovė, dr. J. Yčas, H. Stepaitis, A. V. Šimkus – po $1000; Toronto Vl. Pūtvio šaulių kuopa, M. Šernas, "Šatrijos" tuntas, "Rambyno" tuntas, dr. G. Skrinskas, J. Margis, P. D. Petrauskas, dr. R. S. Saplys – po $500; T. L. Valickis – $400; G. R. Šimkus, O. V. Narušis – po $300; P. R. Stauskas, M. I. Sungaila – $275; F. V. Skilandžiūnas, R. V. Sriubiškis, M. R. Yčas – po $225; V. Puzeris, D. G. Rocca, dr. A. Dailydė, G. Stonkus, V. Radžius – po $200; A. A. Viskantas – $125; V. Pečiulis, B. V. Saulėnas, A. Šeškus, p. Halpin, D. D. Jaugelis-Zatkovic, V. L. Sendžikas, I. Kairys, I. Meiklejohn, J. Empakeris, B. Petrušaitis, V. Lukošius, T. Zaleckis – po $100.

K. Dambaras-Janowicz, L. A. Jonuška – po $75; R. Dirsė, D. Keršis, B. Nagys-Vaitkūnas, P. Lukošius, V. Asevičius, R. Kalendra, J. H. Otto, V. Pakštas, p. Rėkus, G. Senkus – po $50; R. Bartninkas – $30; R. Bražukas, J. Didžbalis, p. Dzemionas, J. Gorys, p. Grigėnas, L. R. Grybas, J. Kriščiūnas, M. Kulnys-Douglas, R. Marijošius, p. McAllister, E. Namikas, E. Ploog, V. V. Ramanauskas, p. Simonavičius, p. Turūta, O. Balsys, Hamiltono liet. pranciškonai – po $25. **Inf.**

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
PARAMA
AKTYVAI per 130 milijonų dolerių

MOKAME	
1.00% už 30-89 d.	term. indėlius
1.25% už 90-179 d.	term. indėlius
1.55% už 180-364 d.	term. indėlius
1.75% už 1 m. term.	indėlius
2.00% už 2 m. term.	indėlius
2.35% už 3 m. term.	indėlius
2.75% už 4 m. term.	indėlius
3.05% už 5 m. term.	indėlius
1.50% už 1 m. GIC mėn. palūk.	
2.00% už 1 m. GIC invest.	pažym.
2.25% už 2 m. GIC invest.	pažym.
2.60% už 3 m. GIC invest.	pažym.
3.00% už 4 m. GIC invest.	pažym.
3.30% už 5 m. GIC invest.	pažym.
1.00% už RRSP ind. (var. rate)	
2.25% už RRSP 1 m. term. ind.	
2.50% už RRSP 2 m. term. ind.	
2.85% už RRSP 3 m. term. ind.	
3.25% už RRSP 4 m. term. ind.	
3.55% už RRSP 5 m. term. ind.	
1.00% už OHOSP (variable rate)	
0.45% kasd. palūkanų čekių sąsk.	
0.60% už JAV dolerių 1 metų GIC	
0.40% už JAV dol. kasd. pal. sąsk.	

IMAME
už asmenines paskolas nuo 5.50%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages) su
– nekeičiamu nuošimčiu (fixed rate)
1 metų 3.95%
2 metų 4.00%
3 metų 4.45%
4 metų 5.00%
5 metų 5.20%
– su keičiamu nuošimčiu 4.50%

DUODAME
• *asmenines paskolas*
• *mortgičius iki 95% įkainoto turto*
• *riboto kredito paskolas (Line of Credit)*
• *komercinius mortgičius*

Nuošimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje

NEMOKAMI PATARNAVIMAI
SĄSKAITŲ IŠLAIKYMAS • KREDITO IR DEBITO KORTELĖS ČEKIAI • PINIGINĖS PERLAIDOS (MONEY ORDERS) KELIONĖS ČEKIAI (TRAVELER'S CHEQUES)

PASLAUGOS TEIKIAMOS INTERNETU!
GALITE PATIKRINTI SAVO BALANSĄ AR APMOKĖTI SĄSKAITAS
Elektroninis paštas: info@parama.ca

KITOS PASLAUGOS
KELIONIŲ APDRAUDA NARIAMS IR SVEČIAMS IŠ KITŲ KRAŠTŲ PERSIUNTIMAS PINIGŲ (WIRE TRANSFERS) Į LIETUVĄ IR KITUR

IEŠKOTE DOVANOS?
PARDUODAME LIETUVOS BANKO PROGINES MONETAS

KASOS VALANDOS:
Pirmad., antrad. ir trečiad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.; ketvirtad. ir penktad. nuo 9 v.r. – 8 v.v.
LN skyriuje – penktad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.; šeštad. nuo 9 v.r. - 1 v.p.p.
Royal York skyriuje – šeštad. nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.
SKYRIAI:
1573 Bloor St.W., Toronto ON M6P 1A6 Telefonas: 416 532-1149
2975 Bloor St.W., Etobicoke ON M8X 1C8 Telefonas: 416 207-9239

APLANKYKITE MŪSŲ TINKLALAPĮ: www.parama.ca

Kanados Lietuvių Fondas
Lithuanian Canadian Foundation
1 Resurrection Rd., Toronto, ON, M9A 5G1 tel. 416-889-5531

Remkime lietuvių veiklą Kanadoje!
Remkime Lietuvą!
Remkime per Kanados lietuvių fondą!
Prisiminkime Kanados lietuvių fondą testamentuose ir remkime jį savo aukomis.

Raštinės darbo valandos: pirmadieniais ir trečiadieniais nuo 11 v.r. iki 3 v.p.p. Telefonas veikia nuo pirmadienio iki penktadienio tarp 9 v.r. ir 5 v.v. Išrašome pakvitavimus atleidimui nuo pajamų mokesčių.

ROYAL LEPAGE

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informacijų, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti
Lina Kuliavienė
2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2
Tel. 416 762-8255 FAX 416 762-8853

Algis MEDELIS
QUEEN SYRENA TRAVEL
133 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont. M6R 2L2 Tel. 416-531-4800

KELIONĖS Į VISUS KRAŠTUS VISOMIS ORO LINIJOMIS
Į LIETUVĄ – visuomet geriausiomis kainomis!
VISUOMET turiu įvairių pramoginių išvykų - apžiūrėti Toronto miestą, Niagarą, Ontario šiaurę, Otavą, Kvebeką ir t.t. - teiraukitės!
VISUOMET ruošiamos maldininkų kelionės - Roma, Liurdas, Fatima
Toronto įstaigoje esu antradieniais tarp 11 ir 17 val. Atvažiuoti Jums nėra būtina, skambinkite ALGIUI MEDELIUI asmeniškai.
Tel. Toronte 416 531-4800
Bilietus prašau atsiimti, į tolimesnes vietoves siunčiu X-PRESS paštu

MEDELIS CONSULTING 45 Forest Heights Str., WHITBY, Ont. L1R 1T7
ALGIS ir STEFA MEDELIAI Tel. 1-905-666-9086
Visos paslaugos atsikviečiant gimines iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą.
JAV DOLERIUS LIETUVOJE PRISTATOM Į RANKAS PER 7 DARBO DIENAS. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus antradienius.
Dėl smulkesnės informacijos kalbėkite su ALGIU MEDELIU

"Rudens popietė"

Spalio 19 d., Toronto Lietuvių Namuose įvyko patrauklus renginys "Rudens popietė". LN metų metais rengdavo rudenį tradicinį metinį balių, suburdavusį narius ir įvairių organizacijų atstovus. Bet metams bėgant ir keičiantis narių poreikiams bei amžiui, vis sunkiau sekdavosi surengti finansiškai sėkmingą tradicinį balių. Šiemet LN visuomeninės veiklos komitetas nutarė surengti kitokio pobūdžio suėjimą. Mintis buvo sėkminga, ir į popietę susirinko gausus tautiečių būrys.

Komiteto pirmininkė Vida Valiulienė pasveikino susirinkusius ir pakvietė Anapilio sodybos vaikų chorą "Gintarėlius" į sceną.

Choras, įsteigtas 2001 metais, vadovaujamas Deimantės Grigutienės, atliko įdomią programą, su kuria buvo nukeliavęs į Pasaulio lietuvių dainų ir šokių šventę Lietuvoje. Girdėjome humoristines, originalias, šmaikščias daineles, kurios žiūrovus linksmai nuteikė. V. Kernagio jaunystės laikais sukurta daina *Mūsų dienos kaip šventė* "Gintarėliai" užbaigė savo programą.

"Bulvės" programos vedėjas Romas Jonušonis, su humoru išstūmęs Deimantę iš scenos, pradėjo diriguoti "Gintarėliams" ir nuteikė žiūrovus perėjimui prie kitos koncerto dalies.

"Bulvės" humoristinis teatras įsisteigė prieš metus. Vadovas – Arūnas Paransevičius. Ši humoristinė grupė turi dar vieną ypatybę – aktoriais gali būti tik vyrai. Moterys – aktyvios padėjėjos, grimuoja aktorius, sugalvoja jiems aprangą ir visa kita, kas reikalinga eiliniam pasirodymui. Tekstus ruošia patys aktoriai. "Bulvę" sudaro 7 aktoriai: Vytas Balyta, Algis Nevulis, Romas Krakauskas, Raimundas Linka, Gintas Zdanys, Arūnas Paransevičius, Romas Jonušonis. Kitas "Bulvės" pasirodymas bus per "Rudens šokius", kuriuos rengia Suvalkų krašto išeivių sambūris.

Programai pasibaigus, LN ir "Labdaros" pirmininkas dr. R. Zabieliauskas, trumpai apibūdinęs "Rudens popietę" ir jos rengimo tikslą, pasidžiaugęs šio renginio sėkme, palinkėjo visiems susirinkusiems geros nuotaikos tolimesnėje vakaro programoje.

Susirinkę svečiai buvo pavaišinti V. Birštono skaniai paruošta vakariene, po kurios vyko loterija ir šokiai. Šokiams grojo naujai susikūrusi "Kaimo kapela", pradėjusi savo veiklą praeitų metų rudenį. Šiuo metu kapelą sudaro 7 muzikantai, ateiviai iš Suvalkų krašto ir Lietuvos.

R. Snowden, LN Kultūros komisijos narė, jau antri metai iš eilės surengia loteriją. Pastaroji nebūtų sėkminga be daugelio mūsų lietuviškų organizacijų paramos vertingomis dovanomis. Šiais metais džiaugėmės dovanomis iš "Paramos" ir Prisikėlimo kredito kooperatyvų, Lietuvių Namų, vyrų, moterų būrelių, LN Kultūros komisijos, nekilnojamo turto agentų T. Stanulio, J. Norkaus, L. Kuliavienės. $540 loterijos pelnas bus paskirtas Slaugos namams.

Danguolė Baltrušaitytė-Sher

Anapilio vaikų choras "Gintarėliai", vadovaujamas Deimantės Grigutienės ir akomp. Editos Morkūnienės, atlieka nuotaikingą programą "Rudens popietės" renginyje Toronto Lietuvių Namuose š.m. spalio 19 d.

Išminties blyksniai

Ieškodamas ligos gali prarasti sveikatą.

Jei šventovė netoli, dar nereiškia, kad Dievas arti.

Juo labiau pavargsti, juo greičiau pailsi.

Svajonės gali padėti išgyventi, bet ne gyventi.

Kiekvienas Judas savaip judošiškas.

Dienoraštis - tobuliausias išpažinties rašinys.

Geriau kraustytis iš buto, negu iš proto.

Tikėdamas didelio palikimo, nesitikėk didelės laimės.

Vieni laukia iškilmių pradžios, o kiti pabaigos.

Mirti nebijok, juk paliksi daugiau erdvės gyviesiems.

Kai sėji, žiūrėk į žemę, o kai pasėjai žvelk į dangų.

Jei pinigas negamina pinigo, tai kam jis reikalingas?

Įdėjas gali gimdyti visi, bet didelius darbus atlieka tik vienetai.

Kai yra didelis tikslas, ir sunkiausia našta yra lengva.

Kai dauguma bijo mažumos, tai melas išsigąsta teisybės.

Kūrybos ugnį įžiebia kūrėjas, o prie jos šildosi visa žmonija.

Supratęs medžių kalbą, lengviau suvoksi ir žmonių pokalbį.

Barbarai griovė ne dėl to, kad nemokėjo statyti, bet nestatė dėl to, kad nereikėtų kitiems griauti.

Ramybės ieškotojai paprastai sukelia didžiausią triukšmą.

Susipažinti labai lengva, bet prisipažinti – labai sunku.

* * *

Maža mergaitė nuėjo pas kaimynę, kuri gedėjo tik ką tragiškai žuvusios aštuonerių metų dukrelės.

"Kodėl ten ėjai?" – paklausė tėvas, kai mergaitė grįžo namo.

"Kad paguosčiau jos mamą".

"Ir kaip tu ją guodei, pati būdama tokia mažyte?"

"Prisiglaudžiau prie jos ir kartu verkiau".

Parengė –

Stasys Prakapas

SPAUSTUVĖ PRINTING NET
Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus.
Prieinamos kainos, aukšta kokybė.
TEL. (416) 252-6741
66 Mimico Ave. Toronto Ont.
Savininkas Jurgis Kuliešius

Skulptūra, pritvirtinta prie medžio kaime prie Zarasų Nuotr. I. Ross

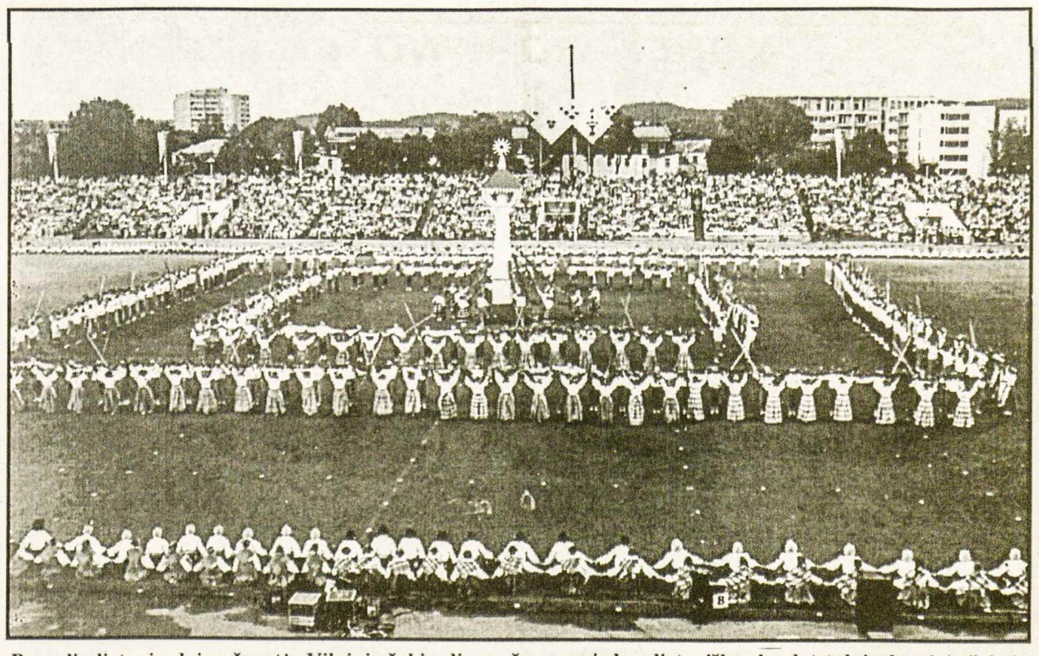

Pasaulio lietuvių dainų šventės Vilniuje šokių dienos žavus vaizdas: lietuviškas koplytstulpis darnioje šokėjų apsuptyje Nuotr. ELTOS

Lietuvos vardas Argentinoje

***Tėviškės žiburių* redakcijoje atsirado seniau rašytas ilgokas straipsnis apie Argentinos lietuvių pastangas dalyvauti kovoje už pavergtos Lietuvos išlaisvinimą. Tam tikslui buvo sudarytas Lietuvai išlaisvinti centras Argentinoje. Kaip kovos būdą jis pasirinko Lietuvos vardo gatvių steigimą didžiuosiuose miestuose. Taip jam pavyko net septyniuose miestuose. Visa tai vyko su didelėmis iškilmėmis, kurių proga daug rašė apie Lietuvą argentiniečių spauda. Šio sutrumpinto straipsnio autorius, kaip matyti iš turinio, yra Zeferinas Juknevičius, miręs prieš keletą metų. RED.**

Pirmoji gatvė

Kai 1926 metais Lietuvos vyriausybė atsiuntė Joną Skinkį eiti konsulo pareigų užmezgant diplomatinius ryšius su Argentinos respublika, šioji, laikydamasi tradicinių papročių, pavadino *Lituania* savo sostinės Buenos Aires miesto vieną iš gatvių. Politinis aktas liko atliktas, bet garbės mažai teduota, nes tuo vardu pavadino trumpučiukę gatvelę užmirštame miesto kampelyje. Matyt, to laiko Argentinos vyriausybininkai nekreipė dėmesio į mažą ir jiems nežinia iš kur išdygusią valstybėlę kažkokiame Europos pakraštyje. Argentina 1921 metais kovo mėn. 14 dieną pripažino Lietuvą de jure, tapdama pirmoji visos Amerikos valstybė tai padaryti. Kiek vėliau pasekė kitos, pradedant JAV.

Antroji gatvė

Nelemtas Lietuvos užgrobimas 1940 metais sudarė naujų rūpesčių tautiškoms-demokratiškoms organizacijoms: reikėjo visais turimais būdais kovoti dėl Lietuvos laisvės atgavimo.

Buvo sudarytas Lietuvai išlaisvinti centras Argentinoje su Lietuvos diplomatiniu pasiuntiniu dr. Kazimieru Graužiniu priešakyje iš beveik visų Buenos Aires ir apylinkių organizacijų atstovų, išskyrus komunistus. Vėliau, 1947 m. kovo 1 d. pradėjo skambėti *Ecos de Lituania – Lietuvos aidai* radijo valandėlė. Neužilgo priversta liautis kalbėti lietuviškai, o vartoti vietinę ispanų kalbą savo programose, tapo drąsus Lietuvos išsilaisvinimo bylos šauklys ne tik Argentinos teritorijoje, bet ir kaimyninėse valstybėse: Urugvajuje, Čilėje, Bolivijoje, net Brazilijoje.

Tada čia rašančiam gimė idėja išgauti Lietuvos vardu pavadintų gatvių įvairiuose miestuose, kad neperstojamai bylotų Lietuvos valstybės egzistavimą. Ir jau būdamas ne vien radijo valandėlės vedėjas, bet ir Lietuvai išlaisvinti centro Argentinoje pirmininkas, iškėliau šį klausimą ALOST (Argentinos lietuvių organizacijų ir spaudos taryba) posėdyje. Tai buvo priimta vienbalsiai ir pavesta sumanytojui vykdyti.

Apie 600 kilometrų į šiaurę nuo Buenos Aires yra miestas Rosario (jo tikras vardas ispaniškai Rosario de la Santa Fé, t.y. Švento tikėjimo rožinis), priklausantis Santa Fé provincijai gyventojų skaičiumi trečiasis Argentinos miestas.

Viename šio miesto rajone yra Švento Kazimiero šventovė, pastatyta ir prižiūrima Tėvų marijonų, aptarnaujanti sielos poreikius ne tik lietuvių bet ir vietinių. Šalia vienuolynas ir Ordino seminarija, kuri jau davė keletą vienuolių kunigų argentiniečių, nes iš lietuvių jaunimo neatsiranda pašaukimų. Prie jos veikia pradžios mokykla "Republica de Lituania". Ten pat turi savo buveinę Rosario Lietuvių bendruomenė, virtusi Rosario Lietuvių klubu.

Nuo pat pradžios Rosario Liet. Bendruomenė ėmė labai intensyviai darbuotis. Priklausydama ALOS tarybai buvo sudominta gatvės *Lituania* vardu gavimu savo veiklos zonoje. Ir taip, jau kelintą kartą pirmininkaujant Jonui Papečkiui, tarpininkaujant Matui Klimui, švenčiant dešimties metų savo veiklos sukaktį, išgavo iš Rosario miesto valdybos ne gatvę, bet alėją *Avenida Lituania,* kuri tęsiasi per beveik 30 blokų. Buvo padaryta meniška bronzinė lenta su Rosario ir Lietuvos herbais, įmūryta esančiame name gatvės pradžioje. Toje vietoje 1962 metais vasario 25 dieną, įvyko iškilmingas atidarymas. Miesto orkestrui atlikus Argentinos ir Lietuvos himnus, Tėvų marijonų provincijolas kun. J. Jančius pašventino lentą ir gatvę. Kalbėjo miesto valdžios sekretorius (Secretario de Gobierno) dr. Juan Hipolito, iškeldamas lietuvių įnašą į Rosario miesto pažangą. Po jo pasakė kalbas Bendruomenės pirmininkas Jonas Papečkys, *Lietuvos aidai* radijo valandėlės vedėjas ir Lietuvai išlaisvinti centro Argentinoje pirmininkas Z. Juknevičius. TT marijonų vardu tarė žodį kun. J. Margis.

Pasibaigus iškilmėms gatvėje, vyko vaišės Šv. Kazimiero parapijos sodyboje. Jų metu buvo pateiktas specialiai parašytas dokumentas *Avenida Lituania* pasirašyti visai eilei asmenų. Pasirašė gatvės krikštatėviai: Z. Juknevičius, P. Zauskas, M. Klimas, A. Švarlys, V. Kalėda, A. Kalainis, J. Guzas, K. Sadukas, M. Bendinskas, R. B. Simanauskas, U. Vinčiūnienė, J. Stašauskas ir Ig. Padvalskis.

Trečioji gatvė

Sostinės kaimynystėje, kitoje Riachuelo upės pusėje, apie trejetą kilometrų atstu nuo valstybės prezidentūros rūmų, t.y. nuo Buenos Aires miesto centro, šliejasi labai svarbus miestas Avellaneda, kurio viename rajone yra erdvi TT marijonų įsteigta "Aušros Vartų" šventovė, jų vienuolynas, laikraščio *Laikas* spaustuvė ir biblioteka bei skaitykla, lietuviškas muziejus, pradžios mokyklos rūmai, kur mokosi per 400 moksleivių, prižiūrimi Šv. Kazimiero seserų vienuolijos.

Remdamiesi ne vien lietuvių ekonominiu, bet ir kultūriniu svoriu, įteikėm Avellanedos miesto savivaldybei *Lietuvos* pavadinimo gatvės aprašymą. Daug padėjo labai aktyvus "Aušros Vartų" vietinis parapijietis, italų kilmės Luis Diego Quatrocchi, žurnalistas ir įtakingas zonos veikėjas. Teko ir mums nemažai padirbėti, kol liko išaiškinta ištisa serija nesusipratimų. Pagaliau gautas taip lauktas dekretas duoti vardą *Lituania* turinčios Čikago pavadinimą gatvei, prasidedančiai nuo lietuvių šalutinių durų ir besitęsiančia per šešetą blokų.

Šios *Lituania* gatvės iškilmingas atidarymas įvyko 1969 m. rugsėjo 13, sekmadienį. Dalyvavo Avellanedos miesto burmistras (ispaniškai intendente) Carlos O. Radrizzani, Buenos Aires arkivyskupijos sekretorius mons. Ernesto Segura, Lanas miesto pirmininko pavadutojas plk. ltn. Carlos A. Gurruchaga, Avellanedos savivaldybės koordinacijos ir viešųjų ryšių sekretoriai, Susivienijimo lietuvių Argentinoje draugijos pirmininkas Leopoldas Stankevičius ir kiti valdybos nariai, Luis D. Quatrocchi ir žymūs vietos įvairių organizacijų veikėjai, jų tarpe rajono Rotary klubo ir Lion's valdybų nariai.

Dešimtą valandą Aušros Vartų šventovės patalpose mons. E. Segura atnašavo iškilmingas šv. Mišias, koncelebruojant Tėvams marijonams, giedant Šventos Cecilijos mišriam chorui, vadovaujant jo įsteigėjui maestro Vaclovui Rymavičiui.

Toliau iškilmė vyko *Lituania* gatvės kampe, kur savivaldybė buvo įrengusi estradą, ant kurios sulipo jau minėti svečiai kartu su gatvės kūmais: Monika Vilutyte-Galickiene, Vanda S. Ruplėniene, Jonu Čekanausku ir Stasiu Metrikiu. Aplinkui buvo susirinkusi didelė minia ne tik iš apylinkės gyventojų, bet ir smalsuolių iš tolimesnių rajonų. Juos linksmino miesto dūdų orkestras, kuris viešą minėjimą pradėjo Argentinos ir Lietuvos himnais. Gatvės komisijos vardo pirmininkui Z. Juknevičiui perskaičius vardo suteikimo aktą, kūmams asistuojant, mons. Segura pašventino meninską bronzinę lentą, įmūrytą į tautiečio Goko namo sieną, J. Čekanausko padovanotą. Kalbėjo ALOS tarybos pirmininkas A. A. Mičiūdas ir Avellanedos miesto burmistras Carlos O. Radrizzani.

Pasibaigus šiam aktui, svečiai ir šiaip publika su pasipuošusiu tautiniais drabužiais jaunimu, nešančiu Argentinos ir Lietuvos vėliavas, susispietė prie žuvusiems už Lietuvos laisvę paminklo, esančio Kauno Karo muziejuje, replikos, brolio Pijaus Gudelevičiaus rūpesčiu pastatytą parapijos sodo centre, iš akmenų suvežtų iš lietuvių labiau apgyventų Argentinos vietovių. Čia buvo prisiminta Tautos diena, apie kurią kalbėjo Lietuvai išlaisvinti centro Argentinoje pirmininkas Z. Juknevičius. Padėjus paminklo papėdėje gėlių vainiką, sugiedota *Viešpaties angelas* ne tik už gar-

bingai mirusiųjų kovose už Lietuvos laisvę, bet ir už nežinomus lietuvių imigrantus, dingusius be žinios Argentinos platybėse.

Pabaigai parapijos salėje susirinkta pietums, kuriuos tautiškomis dainomis paįvairino solistai: Lietuvių centro – Zuzana Valadkaitė ir Berisso Mindaugo draugijos – Feliksas Griška, lydint pianinu Nelidai Zavickaitei. Vaišių pabaigoje buvo suteikta kūmams, burmistrui ir P. Quatrocchi atsiminimo pergamentai. Abu pastarieji buvo pavadinti "garbės lietuviais", įteikiant jiems Pasaulio lietuvių bendruomenės žymenis. (Bus daugiau)

JUOZAS (JOSEPH) NORKUS
Re/max West įstaigoje ilgiausiai dirbantis agentas
♦ 25 metai namų remonto patyrimas ♦ Daugiau kaip 12 metų pardavimo-pirkimo patyrimas ♦ Namų nuomojimų ir nuomininkų reikalų specialistas.
RE/MAX West Realty Inc.
1678 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kuriuo metu įstaigos tel.
416 769-1616, namų - 416 769-3577
Nemokamas namų įvertinimas

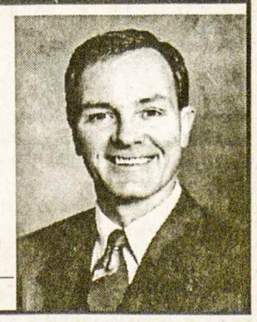

Bloor West Village
DENTAL CARE
Dr. J. Birgiolas
Dr. S. Dubickas
2373 Bloor St. West
Tel. (416) 763-5677

DANTŲ GYDYTOJA
Dr. Gintarė Sungailienė
115 Lakeshore Rd.E.
Mississauga, Ont. L5G 1E5
(I vakarus nuo Hurontario)
Tel. 905 271-7171

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LL.B.
PACE LAW FIRM
5110 Dundas ST.W.
(tarp Islington ir Kipling gatvių)
Etobicoke, Ont. M9A 1C2
Tel. 416 236-3060
Fax 416 236-1809

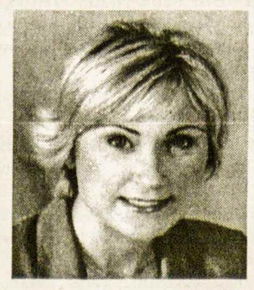

Ketinate keliauti - TEIRAUKITĖS
ASTRA SKUPAITĖ-TATARSKY
Jums suteiks informaciją ir pasiūlys geriausią maršrutą geriausiomis kainomis
Lithuanian Airlines GSA
Lufthansa
AIR CANADA
POLISH AIRLINES LOT
"BEST WAY TO TRAVEL"
Royal York Plaza, 1500 Royal York Rd., Etobicoke, ON M9P 3B6
Darbo valandos nuo pirmad. iki penktad., 9.30 v.r.- 6 v.v.
Tel: 416 249-7710 416 209-7737 (mobilus)
1-800-715-5767 Fax: 416 249-7749

Sk. pasisako

DAINOS ŠVENTĖJE

TŽ 39 nr. išspausdintame Anapilio jubiliejinės šventės aprašyme "Deimantinė šventė" pasakyta, kad sol. L. Turūtaitės–V. Mašalo duetas "padainavo kelias daineles".

Norėtųsi patikslinti, jog jų pasirinkti kūriniai buvo: kompoz. Paulavičiaus "Dievo dovana"; E. Toselli "Serenada", kompoz. V. Telksnio "Vilties daina"; J. Sibelijaus "Nurimk širdie", ištrauka iš simfoninio jo veikalo "Finlandia". Taigi vadinimas šių kūrinių "dainelėmis" nėra tinkamas.

Skaitytoja muzikė
(Pavardė redakcijai žinoma)

Red. pastaba. Minėtos dainos nebuvo pažymėtos programoje, nebuvo ir pranešimo apie jas.

OVER A CENTURY OF SERVICE 18 74
Turner & Porter
LAIDOTUVIŲ NAMAI
TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE

Neužmirškime spaudos

Rašant testamentą kyla klausimas, kam palikti savo santaupas. Neužmirština, kad tarp įvairių fondų, lietuviškų institucijų bei organizacijų yra jau daugiau kaip 50 metų leidžiami *Tėviškės žiburiai* – plačios apimties savaitraštis. Iškeliauja tautiečiai į anapus vienas po kito, o *Tėviškės žiburiai* lieka šviesti ir toliau. Mažėjant tautiečių skaičiui, jie reikalingi vis stipresnės paramos, ypač nuolat didėjant paruošimo, spausdinimo ir pašto išlaidoms. Testamentinis palikimas *Tėviškės žiburiams* yra ir prasminga parama visai lietuviškai veiklai. Adresas: *Tėviškės žiburiai,* 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada. ***TŽ leidėjai***

TORONTO ONT

Anaplio žinios

– Pranešame, kad Lietuvos kankinių šventovės klebonija turi **naują telefono numerį: 905 277-4320.** Senąjį tel. numerį 905 277-1270 pasiliko Anapilio sodybos ir Šv. Jono lietuvių kapinių raštinė.

– Gražiai praėjo, nors ir lietinga, rudeninė Kapinių lankymo diena Anapilyje. Mišias 3 v.p.p. koncelebravo visi iš apylinkių suvažiavę lietuviai kunigai Lietuvos kankinių šventovėje. Pamokslą sakė Alytaus įgulos karo kapelionas kpt. kun. Remigijus Butkevičius.

– Toronte mirė a.a. Veronika Aleknavičienė, sesuo mūsų parapijiečio Kazimiero Pajaujo.

– Lapkričio 7 yra pirmasis mėnesio penktadienis. Tą dieną Lietuvos kankinių šventovėje Mišios bus vakare 7 valandą, o po Mišių – Šventoji Valanda prie išstatyto Švenčiausiojo.

– Kard. Audrys Bačkis, lankydamasis Prisikėlimo parapijoje, apsilankys ir pas mus Anapilyje. Lapkričio 30, sekmadienį, 11 v.r. Lietuvos kardinolas atnašaus Mišias Lietuvos kankinių šventovėje ir paskui salėje susitiks su apylinkės lietuviais. Tuo metu bus pabendravimo su kardinolu vaišės salėje. Vaišėms bilietai bus platinami nuo ateinančio savaitgalio sekmadieniais parapijos salėje, o šiokadieniais bus galima užsisakyti pas Reginą Celejewską, tel. 416 231-8832. Kainos: suaugusiems – po $10; vaikams – po $2.50.

– Pirmosios Komunijos pasiruošimo pamokoms vaikučiai registruojami šiokiadieniais klebonijoje tel. 905 277-4320, o sekmadieniais po Mišių – zakristijoje. Susitikimas su vaikučių tėvais šaukiamas lapkričio 9, ateinantį sekmadienį tuoj po 9.30 v.r. Mišių klebonijos posėdžių kambaryje.

– Jaunų šeimų sekcija rengia vaikų Kalėdų eglutę gruodžio 21, sekmadienį, po 11 v.r. Mišių Anapilio salėje. Bilietai bus platinami parapijos salėje lapkričio 16 ir 23 sekmadieniais. Telefonu bilietus galima užsisakyti iki lapkričio 27 d. pas Zitą Kružikienę tel. 905 608-1153.

– Mišios lapkričio 9, sekmadienį: 9.30 v.r. a.a. Mariją Kronienę ir Jurgį Bendoraitį; 11 v.r. už parapiją; Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje 2 v.p.p. už a.a. Feliksą Noreiką; Delhi Šv. Kazimiero šventovėje lapkričio 8, 3 v.p.p. už Kanados lietuvių fondo mirusius narius.

Išganytojo parapijos žinios

- Sekmadienį, lapkričio 9 pamaldos 11.15 v. ryto, po kurių įvyks Moterų draugijos susirinkimas šventovės patalpose.

- Mirusiųjų minėjimo pamaldos įvyks lapkričio 23 d., o ne paskutinį šio mėnesio sekmadienį, nes lapkričio 30 d. prasideda Advento liturginis laikotarpis.

- Mus vėl aplankė žurnalas *Vilniaus liuteronų balsas,* kurį platina Vanda Norvaišienė. Kaina – laisva auka.

- Penktadienį, spalio 31, 11 v. ryto Šv. Jono lietuvių kapinėse buvo palaidoti a.a. Jurgio Preikšaičio ir a.a. Jurgio Usvalto pelenai.

Lietuvių Namų žinios

- Lapkričio 2 d. Lietuvių Namų svetainėje pietavo 147 svečiai. Pranešimą padarė LN Kult. k-to narys B. Stundžia. Svečių knygoje pasirašė E. Usvaltas iš Aylmer, Ont.

- LN valdybos posėdis – lapkričio 20 d., 7 v.v. seklyčioje.

- LN vyrų būrelio susirinkimas – lapkričio 9 d., 2 v.p.p. seklyčioje.

Slaugos namų žinios

- "Rudens popietės" gautas loterijos pelnas $536 paskirtas slaugos namams.

- Slaugos namų koplyčios įrengimui A. ir dr. K. Ambrozaičiai aukojo: $50 a.a. V. Aleknavičienės atminimui; $50 a.a. St. Matulevičienės atminimui.

- Besidomintys Slaugos namais informaciją gali gauti internete www.labdara.ca

- Slaugos namų komitetas dėkoja visiems už aukas. Jos priimamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose arba siųsti tiesiog adresu: Labdaros fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šv. Jono lietuvių kapinėms aukojo: $100 – O. Balsienė; $50 – L. S. Olekos.

Antanas Bumbulis savo žmonos a.a. Monikos devintųjų mirties metinių (lapkričio 6) prisiminimui *Tėviškės žiburius* parėmė $200 auka.

A.a. Stasio Raupėno 15 metų mirties prisiminimui žmona Marija *Tėviškės žiburiams* aukojo $100.

A.a. Vytauto Tvardausko atminimui Birutė Pranys *Tėviškės žiburiams* aukojo $20.

Prisikėlimo parapijos žinios

- Praeitą sekmadienį pamokslus per Mišias sakė kun. Julius Sasnauskas, OFM, šeštadienį vedęs vienos dienos uždaras rekolekcijas vyrams ir moterims "Vilnius Manor" patalpose.

- Šis penktadienis yra mėnesio pirmasis. Pirmą mėnesio penktadienį Mišios ir Šv.Valanda vyksta 7 v.v. Tą dieną seneliai ir ligoniai lankomi namuose ir prieglaudose iš anksto susitarus. Išpažinčių klausoma prieš Mišias.

- Dar vienas parapjios 50-mečio paminėjimo renginys – tai jubiliejinė "sriubos vakaronė", lapkričio 23 d., 4 v.p.p. parapijos salėj, dalyvaujant Lietuvos kardinolui A. J. Bačkiui. Bilietai bus pradėti platinti parapijoj šį sekmadienį. Auka už bilietą alkaniems padėti - $25. Kitu laiku bilietus galima įsigyti pas V. Tasecką tel. 305 824-4461 ar pas A. Nausėdą tel. 416 231-1423.

- Lapkričio 23 d., per 10.30 v.r. Mišias, kurias aukos Lietuvos kardinolas A. J. Bačkis, dalyvaujant ir vyskupui P. Baltakiui, OFM, į prelato drabužius bus įvilktas prel. E. Putrimas. Prel. E. Putrimui priėmimas įvyks penktadienį, lapkričio 28 d., 7 v.v. parapijos patalpose. Visi kviečiami dalyvauti.

- Registruojamas jaunimas Pirmai Komunijai ir Sutvirtinimo sakramentui pasiruošimo pamokoms. Pirmos Komunijos pamokos prasidės lapkričio 16 d., po 10.30 v.r. Mišių parapijos patalpose.

- JAV mirė a.a. Raminta Molienė, torontietės Elenos Molienės brolienė.

- *Žodis tarp mūsų* knygelės lapkričio ir gruodžio mėnesių yra padėtos šventovės prieangyje.

- Mišios sekmadienį, lapkričio 9 d.: 8 v.r. už a.a. prel. Praną Vaserį; 9.15 v.r. už a.a. Antaną Rūką; 10.30 v.r. už Vėlinių novenai pavestas sielas, už a.a. Aušrinę ir Arijaną Jurevičiūtes, už a.a. Mariją ir Antaną Štuikius, už a.a. Eleną Juknevičienę; 12 v.d. už gyvus ir mirusius parapijiečius.

Maironio mokyklos žinios

- Lapkričio 1 d. kiekviena klasė atskirai paminėjo Vėlinių bei Visų Šventųjų dienas.

- Žibutės Vaičiūnienės mokiniai (3 sk.) atsinešė į mokyklą įvairiausių rudens daržovių, iš kurių buvo išvirta gardi sriuba visai klasei.

- Lapkričio 15 d. kviečiame visus tėvelius į metinį tėvų susirinkimą.

- Inga Pivoriūtė visus kviečia pažiūrėti televizijos programą, kurioje bus rodoma mūsų mokykla, šeštadienį, lapkričio 22, 11 v.r., arba antradienį, lapkričio 25, 8.30 v.r., per "OMNI 1, cable 4".

- Lapkričio 29 d., 10.15 v.r. žada mus aplankyti Lietuvos kardinolas A. J. Bačkis. **Živilė**

KLF valdybos posėdis įvyko spalio 27 d. Prisikėlimo parapijos patalpose. Dalyvavo pirmininkas A. Nausėdas, vicepirmininkas L. Zubrickas, sekretorė D. Sher, R. Kalendra (narys), Br. Stundžia (revizija), M. Stanevičius (KLJS atstovas), ir administratorius L. Baziliauskas. Pirmininkas painformavo valdybą apie KLF tarybos posėdyje svarstytus reikalus. Buvo aptarti ateities darbo planai. Sekretorė pristatė gautą fondo korespondenciją, administratorius pateikė fondo išlaidų apyskaitą nuo rugsėjo 8 iki spalio 27 ir painformavo valdybą apie fondo narių informacijos pertvarkymą į tobulesnę kompiuterinę sistemą. Pirm. A. Nausėdas pasidalino mintimis apie planuojamą KLB apylinkių lankymą. Kitas valdybos posėdis – 2004 m. sausio 12 d. ten pat. **DBS**

A.P.P.L.E. (American Professional Partnership for Lithuanian Education) organizacija, kuri rūpinasi įvairia pagalba švietimo darbuotojams Lietuvoje, jau mini keturioliktus veiklos metus. Jos dabartinė pirmininkė yra torontietė, KLB švietimo veikėja Irena Ross. A.P.P.L.E. leidžiamame žiniaraštyje (rugsėjo-spalio mėn., 7 psl.) pirmininkė bei kiti švietėjai aprašo įvairius praėjusią vasarą Lietuvoje surengtus seminarus, metinį susirinkimą JAV-se, Connecticut valstijoje rugpjūčio 15 d. bei kitus reikalus bei rūpesčius. Š.m. spalio 23-25 d.d. I. Ross išvyko į konferenciją, kurią surengė Lietuvos švietimo ir mokslo ministerija, kartu su UNESCO, Pasaulio banku, UNDP ir Atviros Lietuvos fondu. Joje pranešimus skaitė vietiniai švietimo pareigūnai bei atstovai iš kitų kraštų – Švedijos, Gruzijos, Latvijos, Rusijos, Ukrainos, Danijos, Vokietijos.

Toronto Prisikėlimo parapijos jaunimo choras, vad. muz. D. Viskontienės, atlikęs dalį programos š.m. spalio 25 d. įvykusiame tos parapijos 50-mečio pokylyje **Nuotr. G. Paulionienės**

***TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ* administracija prieškalėdiniu laikotarpiu bus atidaryta nuo lapkričio 23 iki gruodžio 7 d. sekmadieniais, po 9.30 v.r. pamaldų iki maždaug 1 v.p.p. Bus galima suvarkyti prenumeratas, sumokėti skolas, įteikti kalėdinius sveikinimus, užsakyti *TŽ* kaip dovaną savo bičiuliams.**

Kalėdiniai sveikinimai

Jau planuojamas kalėdinis *TŽ* numeris, kuris išeis gruodžio 16 d. **Visa medžiaga, skirta šiam numeriui, laukiama vėliausiai iki gruodžio 1 d.** Kalėdinius sveikinimus kviečiame siųsti dar prieš šią datą, kad spaustuvė galėtų juos laiku paruošti. Yra dvejopi sveikinimai – bendras ir atskiri, asmeniniai. Į bendrąjį sveikinimą įrašomi visi tie, kurie pareiškia tokį norą ir atsiunčia auką *TŽ*. Asmeniniai bei atskirieji sveikinimai yra reminiai. Jų kaina pagal užimamą plotą. Jais daugiausia naudojasi parapijos, organizacijos, institucijos ir pavieniai asmenys. Sveikinimas per laikraštį šiuo metu yra geriausias būdas pasiekti savo artimuosius ne tik išeivijoje, bet ir Lietuvoje. Tuo būdu išvengiama atvirukų siuntinėjimo, kuris pareikalauja daug laiko ir išlaidų.

KLB žinios

KLB 18-tosios krašto tarybos trečioji sesija įvyks Anapilio parodų salėje (Mississaugoje) š.m. lapkričio 8, šeštadienį. Registracija – 9 v.r. Sveikinimai, pranešimai – 9.30 v.r. Po pietų bus Kanados pilietybės ir imigracijos atstovo S. Boujikian pranešimas naujakuriams svarbiais klausimais. KLB statuto pakeitimų pristatymas bus paskutinė programos dalis. Suvažiavimą užbaigti numatyta 4 v.p.p.

Lietuvos kariuomenės atkūrimo šventės minėjimas, kurį rengia Toronto Vlado Pūtvio šaulių kuopa, įvyks sekmadienį, lapkričio 23. Kuopos šauliai ir Lietuvos karininkai dalyvaus su vėliava 11 val. Mišiose Anapilio šventovėje. Minėjimas įvyks Lietuvių Namuose 2.30 v.p.p. Šauliai dalyvauja uniformuoti.

Kuopos valdyba

Gautas pranešimas, kad Lenkijos Valstybinė komunizmo nusikaltimų tyrimų komisija oficialiai pripažino Valdą Samonį kovojusiu prieš komunistinį-sovietnį režimą ir už Lietuvos laisvę bei už savo rezistencinę veiklą (Punsko lietuviškoje gimnazijoje ir kitur) nukentėjusiu nuo komunistinio režimo ir jo talkininkų Lenkijoje bei Lietuvoje.

Įvairios žinios

Daily Express (2003.X.17), Anglijoje leidžiamas dienraštis, įsidėjo žinutę apie rusiškai kalbančią šeimą iš Lietuvos – Anufrejevus, kurie tvirtino į Angliją pabėgę iš prabangaus namo Vilniuje, nes buvę lietuvių persekiojami. Patikrinus rasta, kad jų "prabanga" buvusi apleista lūšna. Ambasadorius A. Taurantas sakė, kad kai kurie pabėgėlių teisių siekiantys yra gryni ekonominiai imigrantai. Ši šeima galėjusi dirbti Lietuvoje, bet to nenorėjusi.

DĖMESIO, DĖMESIO!

2003 m. lapkričio 9, sekmadienį, 2 v.p.p.

Toronto Lietuvių Namuose įvyks

TORONTO PENSININKŲ KLUBO CHORO

Daina

METINIS KONCERTAS

Nuoširdžiai kviečiame visus pasiklausyti senų liaudies dainų, išgirsti dabartinių jaunų kompozitorių ir su humoru bei puikia nuotaika smagiai praleisti laiką.

Bilietų galima įsigyti prie durų, arba iš anksto pas **VYTAUTĄ MAŠALĄ, tel. 416 761-0095**

SUVALKŲ KRAŠTO LIETUVIŲ IŠEIVIJOS SAMBŪRIS

maloniai kviečia visus, norinčius pasilinksminti, pašokti ir išbandyti laimę loterijoje į

RUDENS ŠOKIUS,

kurie įvyks š.m. lapkričio 15, šeštadienį, 6 v.v.,

Anapilio parapijos salėje

♦ **7 v.v. - humoristinės grupės "Bulvė" programa ♦ 7.30 v.v. - šilta vakarienė su vynu ruošiama J. Gurklienės ♦ Šokiams gros Vaclovas Povilonis.**

Bilietai platinami sekmadieniais lietuviškose parapijose po Mišių, arba galima užsisakyti pas Nataliją Nevulytę telefonu 905-502-1706 iki lapkričio 10 d. *Bilieto kaina $25.*

LAUKIAME VISŲ! RENGĖJAI

Stasės Burakienės įmonės "AMBER SVAJA"

PARODA

š.m. lapkričio 18-20 d.d.,

Toronte, Exhibition Place, National Trade Center, Hall C, Booth No. 705.

"Mes eksponuosime naujoviškus ir įvairius gintarinius papuošalus, kuriuos galėsite NE TIK PAMATYTI, BET IR ĮSIGYTI".

APSILANKYMAS parodoje yra NEMOKAMAS, jeigu užsiregistruosite **www://impexshow.com/international/visitors.asp** ir įvesite pakvietimo kodą "LS3". Iškilus klausimų dėl užsiregistravimo pasiteiraukite šiuo telefonu: **905 948-0470 ex. 241**

Kanados etninės žiniasklaidos tarybos (National Ethnic Press and Media Council of Canada – NEPMCC) konferencija įvyko Toronte, Marriott viešbutyje, spalio 10 d. Ši taryba, kurioje dalyvauja etninės spaudos leidėjai ir redaktoriai, egzistuoja jau keliasdešimt metų, veikdama įvairiu judrumu. Dabartinis tarybos pirmininkas Thomas Saras, graikų laikraščio *Patrides* redaktorius, pastaruoju laiku sustiprino šios organizacijos veiklą, užmezgė ryšius su etninei spaudai reikalingais valdžios skyriais ir pareigūnais. Šį rudenį surengtoje konferencijoje dalyvavo šeši pareigūnai iš Canadian Heritage – Kanados paveldo ministerijos, įskaitant leidybos skyriaus direktorių William Fizet ir Research & Planning skyriaus viršininką Scott Shortliffe. Dalyvavo arti 100 leidėjų ir redaktorių iš naujų ir seniau imigravusių iš visos Kanados. Išklausyti pranešimai apie etninės spaudos vaidmenį ir problemas, prisitaikymą prie elektroninio amžiaus poreikių. Dalyviai pasidalino mintimis ir pritarė rezoliucijoms, kuriose pabrėžiama, jog etninei spaudai turėtų būti skiriamas aukštesnis nuošimtis valdžios reklamų biudžeto, valdžios paramos programos reikalavimai etninei spaudai turėtų būti palankesni ir kt. Tikimasi, kad bus rengiami seminarai pasidalinti žiniomis ir patirtimi įvairiais etninei spaudai rūpimais klausimais. Konferencijoje dalyvavo Kanados lietuvių katalikų kultūros draugijos "Žiburiai" pirmininkė Ramūnė Jonaitienė. **Inf.**

Kanados lietuvių jaunimo sąjunga penktadienį, spalio 24 atšventė "Halloween" su šokiais. Susirinko daugybė dvasių, raganų ir baidyklių iš daugelio tamsių Toronto kampų. Jaunimas šoko visą vakarą lydint "DJ" Andriaus Punkrio įdomiai parinktai, įvairiai muzikai. "Veteranams" studentams (vyresniems kaip 20 m.) buvo smagu matyti naują "prieaugį", nes tai rodo, kad lietuviškas jaunimas nori susitikti ir pabendrauti. Atvyko ir nelietuviško jaunimo, kuris buvo nustebintas mūsų energinga veikla, todėl jie kasmet sugrįžta į mūsų tarpą. Jaunimas dėvėjo įvairias kaukes, o šiemet ypatingai daug berniukų buvo apsirengę moteriškais drabužiais. Buvo daug bobučių, elegantiškų damų ir žymių aktorių. Tikimės, kad ši tradicija, kuri atneša daug nuoširdaus humoro, ilgai tęsis ir burs lietuvišką jaunimą švenčiant šį Šiaurės Amerikos paprotį. **Inf.**

ATLIEKU staliaus, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas), dengiu stogus. Skambinti Algiui tel. 905 272-8323. Pager 416 715-4783

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku tel. 416 503-1687.

Matininkas

TOMAS A. SENKUS, B.Sc., O.L.S., O.L.I.P.

ONTARIO LAND SURVEYOR

40 Burrows Avenue, Toronto, Ontario M9B 4W7

TEL: (416) 237-1893

FAX: (416) 237-0426

E-mail: tom.senkus@sympatico.ca

MONTREALQUE

Lapkričio 1-15 d.d. "Gora Art Contemporain" galerijoje vyksta menininko iš Vilniaus Sigito Staniūno tapybos darbų paroda. Sigitas Staniūnas yra baigęs Vilniaus akademiją, vaizduojamųjų menų fakultetą. Sigito darbams yra būdingos sodrios spalvos bei originalūs spalviniai sprendimai. Be tapybos darbų, Sigitas yra sukūręs vietos instaliacijų bei scenografijas Lietuvos valstybinio akademinio teatro spektakliams. Jis yra surengęs darbų parodų ne tik Lietuvoje, bet ir įvairiose pasaulio šalyse: Indonezijoje, Suomijoje, Šveicarijoje, Brazilijoje, JAV ir kitur. "Gora Galery" – 46 Ste-Catherine W. lankymo valandos: pirm. – penkt. 10 v.r. – 5 v. p.p., šeštad. 12 v. – 5 v.p.p. Tel. 722-3545 / Joana Adamonytė.

Skautų sueiga AV parapijos salėje – lapkričio 7 d., 7 v.v. Šį kartą kviečiami visi, dideli ir maži. Dalyvaujančių lauks staigmena. Jie galės pamatyti gyvų paukščių, kurie bus atvežti į šią sueigą. **D.S.**

Lapkričio 5, 19 ir gruodžio 3 dienomis, 11 val. Montrealio "Rūtos" klube bus rodomi III-iosios Pasaulio lietuvių dainų šventės filmai. Trukmė vidutiniškai kiek daugiau negu 2 valandos: lapkričio 5 d. ansamblių vakaras Kalnų parke; lapkričio 19 d. šokių diena "Žalgirio" stadione; gruodžio 3 d. dainų diena Vingio parke. Visus kviečiame ateiti ir pasižiūrėti šios tikrai gražios šventės. **Klubo valdyba**

Šv. Kazimiero parapijos žinios. Metiniai Grybų pietūs sėkmingai praėjo sekmadienį, spalio 26. Daugiau kaip 40 metų parapijiečiai išlaiko šią tradiciją. Oras buvo gana blogas, bet atsilankė daug žmonių. Atėjo lietuvių iš abiejų parapijų, svečių iš Lietuvos ir anglų parapijiečių iš St. Dominic parapijos, su kuriais mes dalinamės šventove. Komitetas dėkoja visiems už atsilankymą, už pyragus ir už laimikius loterijai.

Šv. Elzbietos draugijos narės yra kviečiamos į Šv. Elzbietos šventės pietus sekmadienį, lapkričio 16, po 11 val. Mišių. Narėms įėjimas laisvas; svečiams - $40. **VL**

Skautų iškyla į "Parc de La Mauricie" įvyko spalio 4-5 d.d. Nors oras nebuvo labai geras, dalyviai smagiai praleido laiką gamtoje. Nuotraukoje iš kairės stovi Sofija Bulotaitė, Gintaras Gaputis, Dainius Šileika, Laurynas Bulota, Vincas Bulota, Dalius Bulota ir Marius Bulota. Priekyje – šaunūs jaunieji stovyklautojai Francis Bulota ir Tina Urbanavičiūtė

Nuotr. Daliaus Bulotos

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7

TEL: (514) 722-3545 FAX: (514) 722-3546

LITAS *Montrealio lietuvių kredito unija*

1475, rue De Sève, Montréal (Québec) H4E 2A8

Tel.: 766-5827 *FAX: 766-1349*

Canada Saving Bonds

moka 1.75% 1-metams

Ar pastebėjote, kad

"PARAMA"

moka 2.00% 1-metams

ir sumą dar papildo skirstant pelną!

Lietuvių kredito kooperatyvas

PARAMA

1573 Bloor St.W., Toronto ON M6P 1A6 **Tel.: 416 532-1149**

2975 Bloor St.W., Etobicoke ON M8X 1C8 **Tel.: 416 207-9239**

www.parama.ca

• Ar jau parėmei Kanados lietuvių muziejų-archyvą?

IEŠKOME auklės 18 mėn. berniukui Kipling ir Eglinton rajone. Skambinti vakarais Žibutei tel. 416 207-0819.

Punia Construction Ltd.

NAMŲ REMONTO BENDROVĖ

• **ATLIEKAME: staliaus, dažymo, elektros, vandentiekio, susikabinusių plytų (interlocking), keramikos plytelių klojimo darbus**

• **ĮRENGIAME: rūsius, vonias, virtuves**

• **STATOME: verandas, tvoras**

• **DENGIAME stogus.**

GARANTUOJAME GERĄ DARBO KOKYBĘ

Skambinti

ALVYDUI GRIGUČIUI

tel. (905) 848-9628

nešiojamas (416) 560-0122